

**BIRŽŲ VLADO JAKUBĖNO MENO MOKYKLOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS
INSTRUKCIJŲ PATVIRTINIMO**

2024 m. gruodžio 31 d. Nr.VK-184
Biržai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 27 straipsniu, Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-240 „Dėl Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su visais aktualiais pakeitimais), Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos nuostatais, patvirtintais Biržų rajono savivaldybės tarybos 2024 m. liepos 01 d. sprendimu Nr. T-173 „Dėl Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokyklos pavadinimo ir nuostatų pakeitimo“,

1. T v i r t i n u darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas ir suteikiu joms šiuos numerius (pridedama)
 - 1.1. darbuotojo saugos ir sveikatos bendrąją instrukciją Nr. 1;
 - 1.2. patalpų valymo darbų saugos ir sveikatos instrukciją Nr. 2;
 - 1.3. administracijos darbuotojų, dirbančių su biuro įranga saugos ir sveikatos instrukcija Nr. 3;
 - 1.4. mokytojo ir koncertmeisterio darbų saugos ir sveikatos instrukcija Nr. 4;
 - 1.5. darbininko darbų saugos ir sveikatos instrukcija Nr. 5;
 - 1.6. pastatų ir statinių remontininko darbų saugos ir sveikatos instrukcija Nr. 6;
2. Įpareigoju direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui Eimantą Tubelį darbuotojus instrukuoti darbo vietoje Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-240 „Dėl Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir instruktavimus įforminti instruktavimų darbo vietoje registravimo žurnaluose;
3. N u r o d a u raštinės administratorei Vilgilijai Bulkienei pasirašytinai supažindinti visus Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos darbuotojus su šiuo įsakymu.
4. P r i p a ž i s t u netekusiu galio 2020 m. spalio 6 d. įsakymą Nr. VK-38 „Dėl darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų patvirtinimo“.
5. Šis sprendimas įsigalioja 2025 m. sausio 1 d.

Direktorė

Edita Timukienė

Parengė
Eimantas Tubelis
2024-12-31

**BIRŽŲ VLADO JAKUBĖNO MENO MOKYKLOS
DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS BENDROJI INSTRUKCIJA
NR. 1**

**I SKYRIUS
BENDROJI DALIS**

1. Ši instrukcija skirta visiems tiek **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos (toliau – Mokyklos)**, tiek kitų įmonių, įstaigų, organizacijų darbuotojams, atliekantiems darbus Biržų Vlado Jakubėno meno mokykloje.
2. Kiekvienas mokyklos darbuotojas privalo vykdyti **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos** darbuotojų saugos ir sveikatos norminių dokumentų ir Lietuvos Respublikos galiojančių norminių teisės aktų reikalavimus, su kuriais jie supažindinti ir, jeigu reikia, apmokyti. Darbuotojas privalo rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, remiantis savo žiniomis ir vadovaujantis tiesioginio vadovo duotais nurodymais.
3. Darbuotojas turi žinoti **Biržų Vlado Jakubėno meno mokykloje** darbo vietose esančius saugos ir sveikatos apsaugos ženklus bei vykdyti tai, ką tie ženklai nurodo.

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis įspėjamasis ženklas		Įspėjimas. Elektros srovės poveikis
	Įspėjimas. Iš viršaus krentantys daiktai, medžiagos		Įspėjimas. Kliūtys
	Įspėjimas. Slidus paviršius, grindys		Įspėjimas. Kritimas (nukritimas). Status kraštas
	Įspėjimas. Kenksminga arba dirginanti medžiaga		Įspėjimas. Sprogioji medžiaga
	Įspėjimas. Karšti paviršiai		Įspėjimas. Degi medžiaga
	Įspėjimas. Nukritimas nuo laiptų		Stebima vaizdo kamera (-omis)
Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮPAREIGOJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis privalomasis veiksmas		Skaityti gamintojo pateiktą įrenginio eksploatavimo instrukciją, aprašymą

	Būtina vilkėti apsauginius drabužius
	Būtina naudoti apsauginius akinius
	Būtina naudoti kvėpavimo takų apsaugos priemones
	Būtina plauti rankas
	Būtina dėvėti signalinę liemenę

	Būtina mūvėti apsaugines pirštines
	Būtina naudoti apsauginį veido skydelį
	Būtina avėti apsauginius batus
	Šiukšles mesti į šiukšliadėžę
	Būtina užsisegti saugos diržus

DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI

	Bendrasis draudžiamasis ženklas		Eiti pašaliniams asmenims draudžiama
	Draudžiama naudoti ugnį, atvirą šviesos šaltinį		Draudžiama rūkyti
	Gesinti vandeniu draudžiama		Neužstatyti įvažiavimo
	Draudžiama liesti		Draudžiama pilti

INFORMACINIAI ŽENKLAI

	Rūkymo vieta		Tarnybinės patalpos
	Rinkimosi vieta		Objektą stebi vaizdo kameros
	Pirmoji pagalba		Skubios pagalbos telefonas

Simbolis	Reikšmė
	Evakuacinis išėjimas tiesiai

Simbolis	Reikšmė
	Avarinis išėjimas

	Evakuacinis išėjimas į kairę		Evakuacinis išėjimas į dešinę
	Gaisro aliarmo skelbimo vieta		Gaisro avarinis telefonas
	Gesintuvas		Gaisrinės žarnos ritinys
	Gaisrinis hidrantas		Gaisrinės kopėčios

ISPĖJAMASIS ŽENKLAS – ŽENKLAS AR UŽRAŠAS, KURIS ISPĖJA APIE GALIMĄ PAVOJŲ AR RIZIKĄ, NAUDOJANT CHEMINES MEDŽIAGAS		
Simbolis	Reikšmė	Priedas
	Ūmus toksiškumas	Pavojus
	Pasižymi mutageniniu, toksiniu ir jautrinančiu poveikiu	Pavojus / atsargiai
	Pasižymi dirginančiu, jautrinančiu ir toksiniu poveikiu	Pavojus / dėmesio
	Turi slėgio veikiamų dujų	Pavojus / dėmesio
	Korozinės medžiagos	Pavojus
	Sprogios medžiagos	Pavojus / atsargiai
	Degios medžiagos	Pavojus / atsargiai
	Oksiduojančios medžiagos	Pavojus
	Keliančios pavojų aplinkai medžiagos	Atsargiai

Privalomi sveikatos patikrinimai

4. Darbuotojai, dirbantys profesinės rizikos veiksnių aplinkoje, privalo pasitikrinti sveikatą pagal **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos** direktoriaus patvirtintą darbuotojų sveikatos tikrinimų grafiką (vengimas tikrintis sveikatos laikomas šiurkščiu darbo drausmės pažeidimu ir gali būti atleidimo iš darbo priežastis).

5. Darbuotojas, pajutęs neigiamą darbo ar darbo aplinkos poveikį sveikatai arba tiesioginiam vadovui pareikalavus, privalo patikrinti sveikatą anksčiau negu nustatyta privalomo sveikatos patikrinimo grafike.

6. Darbuotojas privalo žinoti, kur yra pirmosios pagalbos rinkiniai ir kaip suteikti pirmąją pagalbą susimušus, patempus raiščius, išnirus sąnariams, lūžus galūnių kaulams, susižeidus, kraujuojant, patekus krislui į akį, ištikus šilumos ar saulės smūgiui, apsinuodijus dujomis, nukentėjus nuo elektros srovės ir kt. atvejais.

II SKYRIUS RIZIKOS VEIKSNIAI DARBO APLINKOJE

7. Pavojingi veiksniai – tai darbuotojo darbo aplinkoje esantys rizikos veiksniai, dėl kurių darbuotojas gali patirti ūmių sveikatos sutrikimų ar mirti.

8. Kenksmingi veiksniai – tai rizikos veiksniai darbo aplinkoje, kurie, veikdami darbuotojo organizmą, gali sukelti profesinę ligą ir kurių poveikis gali būti pavojingas gyvybei.

Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
 Įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Vizualiai įvertinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikytis jų eksploatavimo reikalavimų.
 Paslydimas, suklupimas, pargriuvimas	Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Dėvėti avalynę, pritaikytą prie darbuotojo darbo aplinkos. Kai grindys šlapios, slidžios, būtina naudoti išpėjamąjį ženklą „ Atsargiai slidu “ ir nurodyti alternatyvius praėjimus. Išsiliejęs skysčiams, nedelsiant juos išvalyti, naudojant tinkamą valymo metodą.
Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), garai, aerozoliai	Neigiamas poveikis organizmui, galimos alerginės ir profesinės ligos.	Jeigu dulkių kiekis viršija leistiną normą, o jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
 Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai.	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos.	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, siūlyti tiesioginiam vadovui įrengti papildomą apšvietimą.
Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Kritimas nuo laiptų	Kritimo, išnirimo rizika, galimos traumos, įvairūs sužeidimai	Būti atsargiems lipant laiptais ar nulipant nuo jų. Kritimų nuo laiptų padeda išvengti turėklai, pakopų padengimas neslystančia danga, geras matomumas, tinkamas pažymėjimas ir pakankamas apšvietimas.

 Kritimas iš aukščio	Galimi įvairūs sužeidimai.	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemones. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti.
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai.	Nekelti vienam daiktų, krovinų, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliama ir pernešama krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams – iki 30 kg; moterims – iki 10 kg.
 Cheminės medžiagos (plovimo, valymo, dezinfekavimo priemonės)	Galimi apsinuodijimai.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais ir naudoti nurodytas asmenines apsaugos priemones.
 Darbo vietos ir praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais	Galimi įvairūs sužeidimai.	Palaikyti tvarką darbo vietose, neužgriozdinti daiktais, priemonėmis. Kur galima, siekiant išvengti užkliuvimo, kliūtis reikia pašalinti.
Psichologinė įtampa, stresas	Galimi susirgimai, ūminės arba lėtinės ligos.	Stengtis išvengti stresinių situacijų. Konfliktus spręsti taikiai.

9. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai, veikiantys darbuotojus konkrečiose darbo vietose, išvardyti saugos ir sveikatos instrukcijose profesijoms ir darbams atlikti.

III SKYRIUS ASMENINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS

10. Darbdavys, įvertinęs kenksmingus ir pavojingus fizikinius, cheminius, biologinius ir kitokius veiksnius, privalo nemokamai darbuotojus aprūpinti asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

11. Darbui reikalingos asmeninės apsaugos priemonės nurodomos profesijos, įrenginių naudojimo ar darbų atlikimo saugos ir sveikatos instrukcijose.

12. Darbuotojas privalo darbo metu naudotis **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos** suteiktomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Asmenines apsaugos priemones reikia rūpestingai prižiūrėti, naudoti pagal paskirtį, laiku pranešti tiesioginiam vadovui apie jų susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti.

13. Asmeninės apsauginės priemonės turi būti chemiškai valomos, skalbiamos, taisomos, nukenksminamos pagal įmonės gamintojos instrukcijoje nurodytas rekomendacijas **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos** lėšomis.

14. Asmeninė apsaugos priemonė turi būti keičiama, jeigu ji susidėvi.

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI ĮSTAIGOJE IR DARBO VIETOJE

15. Darbuotojas privalo laikytis **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos** darbo tvarkos taisyklių reikalavimų, darbo grafike nustatyto darbo ir poilsio režimo (darbuotojai, kuriems yra tvirtinami darbo grafikai).

16. Prieš darbų pradžią ir darbų eigoje darbo vietoje turi būti nustatytos (nustatomos) pavojingos zonos, kuriose nuolat veikia arba gali veikti (atsirasti) rizikos veiksniai. Jos turi būti aptvertos apsauginiais, signaliniais aptvarais ir paženklintos saugos ir sveikatos apsaugos ženklais arba kitaip aiškiai pažymėtos, kad kliudytų darbuotojams, neturintiems teisės patekti į tokias zonas.

17. Būtinai darbu medžiagas, gaminius, instrumentus, įrangą darbo vietose išdėstyti tvarkingai, kad būtų išvengta jų kritimo, griuvimo, virtimo.

18. Krovos darbai rankomis – tai veiksmai, kai vienas ar keletas asmenų krovinį (daiktą, įrenginį ar kt.) kelia, laiko, neša, remia, leidžia, stumia, traukia, ridena ar kitaip gabena, o šie veiksmai savo pobūdžiu dėl nepalankių darbo sąlygų kelia pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, ypač susižaloti nugarą.

19. Jei svoris yra didesnis, kelti dviese ar naudoti kėlimo-transportavimo priemonės. Valdyti, aptarnauti kėlimo-transportavimo priemonės su mašinine pavara gali tik apmokyti ir atestuoti asmenys.

20. Darbuotojas, rūpindamasis savo, kitų darbuotojų sauga ir sveikata, privalo:

20.1. atvykti į darbą pailsėjęs, blaivus, neapsvaigęs nuo narkotinių, toksinių medžiagų, darbo metu nevartoti alkoholinių gėrimų, narkotinių ir toksinių medžiagų;

20.2. gauti tiesioginio vadovo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais;

20.3. vykdyti tik tiesioginio vadovo pavestus darbus, kuriuos saugiai atlikti yra instrukuotas ir, jeigu reikia, apmokytas. Neužsiiminėti pašaliniais darbais;

20.4. apžiūrėti darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas;

20.5. darbo metu būti dėmesingas, atidus, atsargus, netrukdyti dirbti kitiems, saugoti savo ir nekenkti kitų sveikatai;

20.6. darbo metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, neužkrauti praėjimų, susidariusias atliekas pašalinti į tam skirtą vietą;

20.7. pagal galimybes ir turimas žinias imtis priemonių pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, ūmius apsinuodijimus, avarijas;

20.8. kilus pavojui žmonių saugumui, sveikatai ar gyvybei, įrenginių ar priemonių sugadinimui, pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas, avarija, kilti gaisras, nedelsiant nutraukti darbus ir pranešti tiesioginiam vadovui;

20.9. nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui, darbuotojui, atliekančiam darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos funkcijas, darbuotojų atstovui saugai ir sveikatai, Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos direktoriui apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose ar kitose Mokyklos vietose, kuri, jų įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai bei darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių patys pašalinti negali arba neprivalo;

20.10. pajutus ūmių susirgimų požymius, pakilus darbuotojo kūno temperatūrai ar kitaip sunegalavus, pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.

21. Darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti, jeigu:

21.1. yra pavojus darbuotojo saugai ir sveikatai;

21.2. darbuotojas neapmokytas saugiai dirbti;

21.3. sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai;

21.4. dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus;

21.5. darbo aplinka kenksminga ar pavojinga sveikatai ir gyvybei.

22. Darbuotojas turi teisę siūlyti nustatyti griežtesnius **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos** darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, užtikrinančius saugesnį ir sveikesnį darbo sąlygų sudarymą, negu numatyta darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktuose.

Darbuotojo veiksmai darbo metu išvykus iš Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos

23. Darbuotojas darbo metu gali išvykti už **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos** ribų tik turėdamas tiesioginio vadovo leidimą ar nurodymą ir suteiktos pertraukos pavalgyti ir pailsėti metu.

24. Darbuotojas privalo laikytis visuomenei priimtinių elgesio normų, Kelių eismo taisyklių

ir asmens higienos reikalavimų.

25. Darbuotojas žiemos metu būdamas lauke turi saugotis slidžios kelio dangos ir kabančių varveklių.

26. Darbo metu tiesioginio vadovo nurodymu išvykus už **Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos**, darbuotojas turi vykdyti tik nurodytus darbus, baigęs juos, nedelsdamas sugrįžti į įstaigą.

27. Nuvykęs į kitą įmonę, įstaigą, darbuotojas turi susipažinti su toje įmonėje, įstaigoje nustatytais reikalavimais ir jų laikytis.

Darbas su įrenginiais

28. Susipažinti su naudojamų įrenginių gamyklos gamintojos pateiktais eksploataciniais reikalavimais, valdymo ir technologinių parametrų bei darbo režimų nustatymo įtaisais, jų žymėjimu, išdėstymu, reikšmėmis, galimais darbo sutrikimais ir jų šalinimo būdais.

29. Naudoti tik techniškai tvarkingus įrenginius.

30. Darbo priemonės naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose, darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijose nurodytus jų saugaus naudojimo reikalavimus.

31. Įjungti arba išjungti naudojamą įrenginį, prietaisą, darbo priemonę tik tam tikslui skirtais mygtukais, prieš tai įsitikinus, kad įjungimas nesukels pavojaus aplinkiniams.

32. Nepalikti įjungto įrenginio be priežiūros.

33. Sekti įrenginio darbą, technologinį procesą, laikytis technologinės drausmės.

34. Savavališkai neišjungti, nekeisti arba nešalinti naudojamose darbo priemonėse ar kituose įrengimuose, pastatuose, kitose Mokyklos vietose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų (priemonių) ar ženklų, naudoti tokius įtaisus pagal jų paskirtį.

35. Naudojantis elektriniais virduliais, kavinukais, juos statyti ant nedegių paviršių ar padėklų.

36. Pastebėjus bet kokią gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

37. Baigus darbą, vadovaujantis įrenginių, darbo priemonių gamyklos gamintojos pateiktais eksploataciniais reikalavimais, technologine seka, išjungti naudotus įrenginius ir darbo priemones.

38. Nuvalyti naudotus įrenginius, darbo priemones. Sutvarkyti darbo vietą, kurioje buvo dirbama. Atliekas pašalinti į tam tikslui skirtas vietas.

Apsaugos nuo elektros reikalavimai

39. Žmonės elektros smūgis ištinka dėl šių priežasčių: atsitiktinai prisilietus prie neizoliuotų laidų, kuriuose yra įtampa; prisilietus prie elektros įrenginių konstrukcijos elementų ar korpusų, kuriuose yra įtampa dėl pažeistos izoliacijos; būnant arti vietų, kuriomis teka srovė (pvz., kai nutrūksta ir nukrenta laidai).

40. Apžiūrėti numatomus naudoti ir darbo vietoje esančius elektros įrenginius: ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų, ar įrenginį jungiantys su elektros tinklu laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų, aštrių briaunų, kitų kabelių, įrenginių. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami prie kištukinio lizdo taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti ar einant už jų užkliūti.

41. Žinoti įrenginio įjungimo ir išjungimo, avarinių jungiklių išdėstymo vietas.

42. Jungiant elektros įrenginius įsitikinti, ar pakankamo ilgio kabelis. Jo pailginimui galima naudoti tik tvarkingus pramoninės gamybos prailgintuvus. Įsitikinti, kad tinklo įtampa atitinka nurodytą ant įrenginio. Naudotis tik tvarkingais jungikliais, kištukiniais lizdais ir kištukais.

EKSPLOATUOJANT ELEKTROS ĮRENGINIUS

SAUGOS REIKALAVIMAI NEELEKTROTECHNINIAM PERSONALUI	YPATINGOS SITUACIJOS
➤ Prieš naudojant elektros prietaisus arba įrangą, įsitikinti, kad jie yra tvarkingi. ➤ Neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių. ➤ Nedirbti su įranga, jeigu prisilietus jaučiamas elektros poveikis. ➤ Dirbti tik su įžemintais elektros įrenginiais, išskyrus akumuliatorinius. ➤ Nevalyti neatjungtų elektros įrenginių, nešalinti gedimų.	➤ Nedirbti su netvarkingais elektros įrenginiais, kitais prietaisais. Neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištukų, kištukinių lizdų. Tai atlikti privalo darbuotojas, turintis reikiamą apsaugos nuo elektros kategoriją. ➤ Nedirbti su elektros įrenginiais, jei ant jų išsiliejo skysčiai. ➤ Pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, nedelsiant nutraukti darbą ir pranešti apie tai tiesioginiam vadovui. ➤ Jeigu žmogus yra tiesiogiai veikiamas elektros srovės, jį reikia atitraukti, paimant už sausų drabužių, vengti prisiliesti prie greta esančių metalinių daiktų.

V SKYRIUS

EVAKAVIMO KELIAI, GAISRŲ GESINIMO IR PIRMOSIOS PAGALBOS PRIEMONĖS

43. Visi evakuaciniai praėjimai ir išėjimai turi būti neužkrauti, paruošti žmonėms evakuoti.

44. Visos evakuacinės durys turi lengvai atsidaryti evakavimo kryptimi. Draudžiama jas užkalti arba užrakinti iš lauko.

45. Visi darbuotojai privalo vykdyti gaisrinės saugos taisyklių reikalavimus, o kilus gaisrui – imtis priemonių gelbėti žmones, apsaugoti materialines vertybes ir gesinti gaisrą.

46. Darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisrų gesinimo priemonėmis.

47. Patalpose nerūkyti. Rūkyti galima tik tam tikslui skirtose specialiais ženklais

RŪKymo
VIETA

pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra nedegus indas nuorūkom.

48. Mokykloje gesintuvų laikymo vietą nurodo užrašai (ženklai).

49. Gesinimo priemonės laikomos lengvai prieinamose ir matomose vietose, ne arčiau kaip per 1 m nuo šildymo prietaisų.

50. Pirmosios pagalbos priemonės:

50.1. **Biržų Vlodo Jakubėno meno mokykloje** pirmosios pagalbos rinkiniai laikomi gerai matomose, atitinkamai paženklintose vietose;

50.2. pirmosios pagalbos rinkiniu galima naudotis tik išimtiniais atvejais, atsitikus nelaimingam įvykiui.

VI SKYRIUS

DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI, ĮVYKUS NELAIMINGAM ATSTITIKIMUI, AVARIJAI, KILUS GAISRUI

51. Darbuotojas, nukentėjęs dėl įvykio darbe, nelaimingo atsitikimo pakeliui į darbą ar iš darbo, ūmios profesinės ligos, jeigu pajėgia tai padaryti, taip pat asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsiant apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui.

52. Nukentėjus nelaimingo atsitikimo metu, nedelsiant kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą.

53. Darbuotojui, nukentėjusiam dėl įvykio darbe, nedelsiant turi būti suteikta pirmoji pagalba, prireikus iškviešti greitosios medicinos pagalbos tarnybą ir nuvežti nukentėjusį darbuotoją į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, organizuoti įvykio darbe tyrimą.

54. Įvykio darbe vieta ir įrenginių būklė iki tyrimo pradžios turi būti išsaugoti tokie, kokie jie buvo įvykio darbe metu. Būtinai pakeitimai gali būti daromi tik tuo atveju, jeigu, jų nepadarius, kiltų pavojus aplinkinių asmenų gyvybei ir sveikatai.

55. Įvykis darbe ar nelaimingas atsitikimas pakeliui į darbą ar iš darbo, apie kurį nukentėjęs darbuotojas nustatyta tvarka nepraneša arba dėl kurio nukentėjęs darbuotojas netenka darbingumo ne iš karto, turi būti ištiriamas per 10 darbo dienų nuo nukentėjusio darbuotojo arba jo įgalioto asmens ar jo šeimos atstovo rašytinio prašymo darbdaviui ištirti įvykį darbe ar nelaimingą atsitikimą pakeliui į darbą ar iš darbo gavimo.

56. Profesinė liga – tai darbuotojo sveikatos sutrikimas dėl kenksmingo darbo aplinkos veiksnio (ar kelių veiksnių), kuris įvertinamas pagal higieninę darbo sąlygų klasifikaciją, higienos normas ir darbo laiko trukmę. Profesinėmis ligomis taip pat laikomos ligų komplikacijos, liekamieji reiškiniai ir kenksmingų darbo aplinkos veiksnių sukelti atokūs padariniai.

57. Avarija – nenumatytas staigus įvykis pavojingame objekte (sprogimo, gaisro arba didelio kiekio pavojingų medžiagų išsiveržimas į aplinką), sukėlęs staigų arba uždelstą pavojų žmonėms ir aplinkai objekto teritorijoje ir už jos ribų.

58. Įvykus avarijai, kilus gaisrui ar užsidegimui, kiekvienas Mokyklos darbuotojas privalo:

58.1. nedelsiant pranešti bendradarbiams, tiesioginiam vadovui ir, jei reikia, **bendruoju pagalbos telefonu 112** priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai;

58.2. iškviešti į gaisravitę ar avarijos vietą tiesioginį vadovą ir Mokyklos direktorių;

58.3. evakuoti žmones ir materialines vertybes iš gaisro zonos;

58.4. gesinti gaisro židinį turimomis gaisrų gesinimo priemonėmis.

VII SKYRIUS

PASEKMĖS IR ATSAKOMYBĖ UŽ SAUGOS IR SVEIKATOS REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMUS

59. Pažeidus darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus galimos pasekmės:

59.1. **sveikatai:** sužalojimai, ligos, neįgalumas, mirtis;

59.2. **teisinės:** taikytina atsakomybė už darbo pareigų nevykdymą ar netinkamą jų vykdymą Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka arba tarnybinė atsakomybė Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka, kontroliuojančių institucijų sankcijos;

59.3. **ekonominės:** darbo eigos sutrikdymas, darbo sąlygų pablogėjimas.

60. Darbuotojui, pažeidusiam darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, kuriuos jis privalo vykdyti, **Biržų Vlodo Jakubėno meno mokyklos** direktorius gali skirti drausmines ar tarnybines nuobaudas, įstatymų nustatyta tvarka reikalauti atlyginti pažeidimu padarytą žalą įstaigai.

61. Darbuotojas nušalinamas nuo darbo tą dieną (pamainą), kai jis darbe neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų.

62. Darbuotojas, atsisakęs nustatytu laiku pasitikrinti sveikatą, gali būti darbdavio nušalinamas nuo darbo ir jam už tą laiką, kol pasitikrins sveikatą, nemokamas darbo užmokestis. Medicininės apžiūros išvada dėl darbuotojo sveikatos vienodai privaloma ir darbdaviui, ir darbuotojui.

63. Darbuotojas įstatymų nustatyta tvarka privalo atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsaugos priemonė dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta.

SUDERINTA

Darbo tarybos pirmininkė

Janina Bagdonienė

BIRŽŲ VLADO JAKUBĖNO MENO MOKYKLA

Įmonės kodas 190547931

PATVIRTINTA

Biržų Vlado Jakubėno meno

mokyklos direktoriaus 2024 m.

gruodžio 31 d. įsakymu Nr. VK-184

PATALPŲ VALYMO DARBŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 2

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1.1. Patalpų valymo darbus gali dirbti asmuo ne jaunesnis kaip 18 metų amžiaus, pasitikrinęs sveikatą, instrukuotas (įforminus instruktavimų registracijos žurnaluose) pagal:

- 1.1.1. darbuotojo saugos ir sveikatos įvadinę instrukciją;
- 1.1.2. pirmosios medicininės pagalbos suteikimo instrukciją;
- 1.1.3. darbuotojo saugos ir sveikatos instrukciją pagal darbo vietą;
- 1.1.4. neelektrotechninio personalo saugos ir sveikatos instrukciją;
- 1.1.5. krovos darbų rankomis saugos ir sveikatos instrukciją;
- 1.1.6. bendrąją priešgaisrinės saugos instrukciją;
- 1.1.7. priešgaisrinės saugos darbo vietos instrukciją;
- 1.1.8. darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planą.

1.2. Periodiškai darbuotojas, atliekantis patalpų valymo darbus, instruktuojamas ne rečiau kaip vieną kartą per dvylika mėnesių.

1.3. Darbuotojas papildomai turi būti instruktuojamas:

- 1.3.1. pakeitus arba modernizavus darbo priemones, įrenginius, medžiagas, pasikeitus darbo sąlygoms, darbo aplinkos rizikos veiksniams, keliantiems pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai;
- 1.3.2. patvirtinus naujus arba pataisius įmonės norminius dokumentus (įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos instrukciją, saugaus darbo atlikimo taisykles ir kt.);
- 1.3.3. darbuotojui pažeidus saugos ir sveikatos reikalavimus, dėl kurių įvyko ar galėjo įvykti nelaimingas atsitikimas, avarija, gaisras, sprogitimas;
- 1.3.4. pareikalavus darbo inspektoriui, kai nustatoma, kad darbuotojo žinių nepakanka atliekamam darbui;
- 1.3.5. darbuotojui nebuvus darbe ilgiau kaip 60 kalendorinių dienų.

1.4. Darbuotojo, atliekančio patalpų valymo darbus, darbo ir poilsio režimas:

- 1.4.1. darbo laikas negali būti ilgesnis kaip 40 darbo valandų per savaitę;
- 1.4.2. ne vėliau kaip po 4 val. darbo skiriama pertrauka pavalgyti ir pailsėti;
- 1.4.3. švenčių dienų išvakarėse darbo diena sutrumpinama 1 valanda, išskyrus sutrumpintą darbo laiką dirbančius darbuotojus.

1.5. Atliekantis patalpų valymo darbus, nukentėjęs nelaimingo atsitikimo metu, turi nedelsdamas kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą, pranešti tiesioginiam vadovui. Darbuotojas, matęs nelaimingą atsitikimą arba apie jį sužinojęs, turi nedelsdamas suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicinos pagalbą ir pranešti tiesioginiam vadovui. Jeigu reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą. Darbo vietą ir įrenginių būklę iki nelaimingo atsitikimo tyrimo reikia išlaikyti tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtinausi pakeitimai, įforminus aktu.

1.6. Darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti, darbai taip pat turi būti sustabdyti, jeigu darbdavys ar jo pavaduotojas nesiima reikiamų priemonių pašalinti darbuotojų saugos ir sveikatos

reikalavimų pažeidimus ir apsaugoti darbuotoją ar darbuotojus nuo galimo pavojaus saugai ir sveikatai šiais atvejais, kai:

- 1.6.1. darbuotojas neapmokytas saugiai dirbti;
- 1.6.2. sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai tęsiamas darbas;
- 1.6.3. dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus;
- 1.6.4. dirbama neįrengus kolektyvinės apsaugos priemonių arba darbuotojas neaprūpintas asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
- 1.6.5. darbo aplinka kenksminga ar pavojinga sveikatai bei gyvybei.
- 1.7. Darbuotojas apie pastebėtus trūkumus informuoja tiesioginį vadovą, darbuotojų saugos specialistą ir darbuotojų atstovą. Jei priimamas sprendimas sustabdyti darbą, darbuotojas, kurio saugai ir sveikatai gresia pavojus, turi teisę nutraukti darbą, palikti darbo vietą ar patalpą. Šiuo atveju darbdavys negali skirti nuobaudų ar taikyti kitokią atsakomybę. Apie atsisakymo dirbti priežastis darbininkas turi nedelsdamas raštiškai pranešti darbo vadovui. Jeigu jo motyvai pagrįsti, darbdavys negali skirti nuobaudų ar taikyti kitokią atsakomybę. Nepagrįstas atsisakymas dirbti laikomas darbo drausmės pažeidimu.

1.8. Asmens higienos reikalavimai:

- 1.8.1. darbo vietoje nelaikyti ir nevalgyti maisto produktų;
- 1.8.2. nelaikyti kartu asmeninių ir darbo drabužių;
- 1.8.3. naudojant chemikalų skiedinius ir dirbant tualetuose, dėvėti gumines pirštines;
- 1.8.4. trumpai kirpti nagus;
- 1.8.5. po darbo ir prieš pertrauką švariai nusiplauti su muilu rankas;
- 1.8.6. pasirodžius ūmių susirgimų simptomams ar pakilus darbuotojo kūno temperatūrai, pranešti tiesioginiam vadovui ir kreiptis į gydymo įstaigą.

1.9. Atliekantis patalpų valymo darbus privalo:

- 1.9.1. vykdyti darbo tvarkos taisyklių reikalavimus;
- 1.9.2. vykdyti tiesioginio vadovo nurodymus;
- 1.9.3. dirbti tik tuos darbus, kuriuos atlikti yra instruktutas.
- 1.10. Darbo vieta turi būti švari, naudojami prietaisai, įrankiai bei įrenginiai turi būti tvarkingi, laikomi jiems skirtoje vietoje.

1.11. Priešgaisrinės saugos reikalavimai:

- 1.11.1. vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui;
- 1.11.2. rūkyti tik tam tikslui skirtose, ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra indas nuorūkomis bei gesinimo priemonės;
- 1.11.3. žinoti ir išmanyti pirmines gaisro gesinimo priemones, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.

1.12. Atliekančiam patalpų valymo darbus draudžiama:

- 1.12.1. patalpoms šildyti naudoti savos gamybos įrenginius;
- 1.12.2. ateiti į darbą neblaiviam, darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus, narkotines bei toksines medžiagas;
- 1.12.3. darbo drabužius susegti smeigtukais, adatomis, kišenėse laikyti pašalinius daiktus, naudoti darbo drabužius ne pagal paskirtį.

1.13. Darbuotojas, atliekantis patalpų valymo darbus, turi žinoti:

- 1.13.1. patalpų planą;
- 1.13.2. specialiųjų tarnybų ir atsakingų asmenų telefonų numerius.

1.14. Atliekantis patalpų valymo darbus turi teisę:

- 1.14.1. reikalauti, kad darbdavys užtikrintų saugų darbą;
- 1.14.2. žinoti apie sveikatai kenksmingus ir pavojingus veiksnius darbo vietoje;
- 1.14.3. atsisakyti dirbti, kai iškyla pavojus sveikatai ar gyvybei.
- 1.15. Už šios instrukcijos nurodymų nevykdymą, darbuotojui, atliekančiam patalpų valymo darbus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė atsakomybė, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pasekmių.

II SKYRIUS

PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

- 2.1.1. elektros srovės poveikis;
- 2.1.2. netvarkinga darbo vieta, įrankiai (slidžios, nelygios grindys ir laiptai, turėklų nebuvimas, šerpetoti šepečių kotai);
- 2.1.3. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
- 2.1.4. netinkamas mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, ventiliacija ir t.t.) darbo vietoje;
- 2.1.5. galimybė įsipjauti į aštrius daiktus, briaunas;
- 2.1.6. kritimas nuo kopėčių;
- 2.1.7. dulkės (organinės ir neorganinės kilmės);
- 2.1.8. krentantys, griūvantys daiktai;
- 2.1.9. dūžtantys daiktai (stiklas, plastmasė ir kt.), šukės;
- 2.1.10. kenksmingos cheminės valymo priemonės, jų garai.

2.2. Darbdavys, įvertinęs rizikos veiksnius ir vadovaudamasis nustatytomis normomis, privalo nemokamai aprūpinti darbuotoją asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

- 2.2.1. darbo kostiumas;
- 2.2.2. galvai apsaugoti;
- 2.2.3. rankoms ir plaštakoms apsaugoti;
- 2.2.4. kojoms ir pėdoms apsaugoti.

2.3. Kiekviena asmeninė apsaugos priemonė turi:

- 2.3.1. apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksmų, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojo sveikatai ir saugai;
- 2.3.2. atitikti ergonominius reikalavimus ir darbuotojo esamą sveikatos būklę;
- 2.3.3. tikti (būti atitinkamai priderinta) darbuotojui.
- 2.4. Darbdavys prireikus turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui daugiau asmeninių apsaugos priemonių negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą.
- 2.5. Asmeninė apsaugos priemonė yra darbdavio nuosavybė, todėl atliekantis patalpų valymo darbus turi grąžinti ją išeidamas iš darbo, pereidamas į kitą darbą toje pačioje įstaigoje, kur ši priemonė nenumatyta pagal darbo aplinkos rizikingumą. Asmeninė apsauginė priemonė turi būti keičiama, jeigu ji susidėvi.

2.6. Atliekantis patalpų valymo darbus, privalo:

- 2.6.1. dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
- 2.6.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones;
- 2.6.3. laiku pranešti tiesioginiam vadovui apie jų nusidėvėjimą, užteršimą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;
- 2.6.4. įstatymų nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsaugos priemonė dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta.

III SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

3. Patalpas valantis darbuotojas prieš pradėdamas dirbti privalo:

- 3.1. Apsirengti tvarkingus ir tinkamo dydžio darbo drabužius, užsisagstyti juos, apsiauti darbo avalynę, patikrinti asmenines apsaugos priemones ir naudoti jas pagal paskirtį.
- 3.2. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, be sagų darbo drabužiais.
- 3.3. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas.
- 3.4. Apžiūrėti elektros įrenginius: ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų.

- 3.5. Patikrinti darbo įrankius (kibirus, šepečius, šluotas). Šiukšlinės ir kibirai privalo turėti tvarkingus, stipriai pritvirtintus lankelius ir rankenėles be aštrių briaunų ir atplaišų. Draudžiama dirbti netvarkingais įrankiais.
- 3.6. Įrankių mediniai kotai turi būti lygūs, be įskilimų ar atskilimų, lakuoti arba dažyti. Šepečio kotas turi būti ne ilgesnis kaip 1,5 m.
- 3.7. Chemikalus saugoti uždaruose stikliniuose induose vėdinamoje patalpoje.
- 3.8. Patikrinti valomus ir plaunamus langus, ar patikimai jie įtvirtinti, neįskilę stiklai.
- 3.9. Vizualiai patikrinti naudojamą elektrinį valymo, plovimo prietaisą:
 - 3.9.1. ar tvarkingas elektros kabelio kištukas, kištukinis lizdas, į kurį jungiamas elektrinis valymo, plovimo prietaisas;
 - 3.9.2. ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys elektrinį valymo, plovimo prietaisą su elektros tinklu, ar nepažeista jo izoliacija;
 - 3.9.3. ar elektrinį valymo, plovimo prietaisą jungiantys su elektros tinklu laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų, tepaluotų paviršių, lynų, kitų kabelių, aštrių briaunų, kitų neįžemintų įrenginių, centrinio apšildymo radiatorių, vamzdžių;
 - 3.9.4. ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų. Laidai (kabelis) turi būti jungiami prie kištukinio lizdo taip, kad nebūtų įmanoma ant jų pažeisti arba už jų užsikabinti;
 - 3.9.5. ar pakankamo ilgio elektros kabelis.
- 3.10. Pastebėjus bet kokią gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksni, informuoti tiesioginį vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

IV SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4. Patalpas valantis darbuotojas darbo metu privalo:
 - 4.1. Vykdyti darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį skiria tiesioginis vadovas ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.
 - 4.2. Darbo metu būti dėmesingas, atidus, atsargus, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.
 - 4.3. Valyti patalpas, rinkti šiukšles, blizginti langus reikia tada, kai patalpoje nėra mokinių ir dirbančiųjų.
 - 4.4. Prieš plaunant grindis, reikia jas iššluoti, kad ant grindų neliktų kokių nors aštrių daiktų.
 - 4.5. Nelaikyti kibirų, šluotų ir kitų pagalbinių priemonių praėjimuose.
 - 4.6. Grindis plauti specialiais šepečiais ar įtaisais, kuriuose užfiksuojamas skuduras.
 - 4.7. Valant grindjuostas, turėklus ir kitas medines detales, būtina dėvėti darbines pirštines, kad į rankas nepatektų rakštys.
 - 4.8. Plaunant laiptines, kibirą su vandeniu statyti ant aukštesnės nei plaunama laiptų pakopos.
 - 4.9. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tarą), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapšviestose vietose.
 - 4.10. Stebėti, kad būtų švarūs ir saugūs laiptai ir praėjimai, šalinti šiukšles, kitas atliekas, žiemos metu nuvalyti nuo jų ledą ir pabarstyti pakopas smėliu. Šalinti tepalus, vandenį, dažus. Nestovėti, nevaikščioti ir nedirbti po pakeltu kroviniu.
 - 4.11. Grindims ar sienoms plauti naudoti muilą arba specialias valymo priemones.
 - 4.12. Praustuvams, klozetams valyti naudoti specialias valymo priemones.
 - 4.13. Klozetus ir tualetų grindis dezinfekuoti specialiomis priemonėmis.
 - 4.14. Dirbant su dezinfekuojamaisiais skiediniais, būtina dėvėti gumines pirštines.
 - 4.15. Baigus darbą su dezinfekuojamaisiais skiediniais, būtina nuplauti gumines pirštines su muilu, nusiėmus jų nuo rankų. Nuo rankų nusiimti tik švarias pirštines.
 - 4.16. Šluostant nuo lubų ar karnizų dulkes, naudoti skečiamąsias kopėčias, kurias tuo metu turi laikyti antras asmuo. Šio darbo metu reikia dėvėti apsauginius akinius, kvėpavimo takų asmenines apsaugines priemones.

4.17. Skečiamosios kopėčios turi būti sukabintos specialiu kabliu, kad pačios neišsiskęstų, su neslystančiais antgaliais.

4.18. Lipti kopėčiomis galima į tokį aukštį, kad viršutinė pakopa būtų ne žemiau kaip krūtinės lygyje.

4.19. Dirbant ant kopėčių didesniame kaip 1,3 m aukštyje, būtina naudotis apsauginiais diržais. Apsauginį diržą **draudžiama** tvirtinti prie lango rėmų.

4.20. Langams valyti naudoti pailgintais kotais šepečius.

4.21. Valyti langus iš išorės galima nuo pastolių, specialiai apmokytiems asmenims.

4.22. Atliekančiam patalpų valymo darbus, draudžiama:

4.22.1. valyti aplink dirbančius mechanizmus;

4.22.2. liesti rankomis arba įrankiais elektros laidus ir kitus įrenginius su elektros įtampa;

4.22.3. lipti ant šildymo, santechninių įrenginių, atsitiktinių pakylų (dėžių, ištrauktų stalčių, atidarytų durelių ir pan.);

4.22.4. atremti kopėčias ir pačiam remtis į langų rėmus ar stiklus;

4.22.5. naudoti degius ir nežinomos paskirties skysčius ir rūgštis;

4.22.6. valyti įskilusius ar suskilusius, nepakankamai įtvirtintus langų stiklus ir rėmus;

4.22.7. drėgnu skuduru, šepečiu, šluota arba rankomis liesti elektros laidus, elektros kištukinius lizdus, jungiklius, elektros įrengimus, atidaryti paskirstymo dėžutes ir skydelius;

4.22.8. liesti nutrūkusius, su pažeista izoliacija laidus, netvarkingus kištukų lizdus, jungiklius, kitus elektros įtaisus;

4.22.9. dirbti ant kopėčių ir kitų paaukštinimų patalpoje, esant tik vienam žmogui.

4.23. Elektros saugos reikalavimai:

4.23.1. neliesti drėgnomis rankomis elektros laidų, kabelių, kištukų, prietaisų ar įrenginių;

4.23.2. nedirbti su elektros įrankiais ar prietaisais, jeigu prisilietus jaučiamas elektros poveikis;

4.23.3. nedirbti su netvarkingais elektros įrankiais, prietaisais ar įrenginiais;

4.23.4. dirbti tik su įžemintais prietaisais bei įrenginiais;

4.23.5. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių (stalinės lempos ir kt.), kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei per žmogaus kūną; panaudojus elektros įrankį, prietaisą ar įrenginį, tuoj pat išjungti;

4.23.6. nedirbti su elektros prietaisais, jei ant jų išsiliejo skysčiai;

4.23.7. neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištukų, kištukinio lizdo. Tai atlikti privalo darbuotojas, turintis elektrotechninio personalo reikiamą kvalifikaciją.

4.24. Pastebėjus valomame plote elektros instaliacijos pažeidimų, nedelsiant nutraukti darbą ir informuoti tiesioginį vadovą.

4.25. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovimo masė:

4.25.1. kartu dirbant kitą darbą (iki 2 kartų per valandą): vyrams iki 30 kg, moterims – iki 10 kg;

4.25.2. dirbant tik nuolatinį krovos darbą (per pamainą): vyrams iki 15 kg, moterims – iki 7 kg;

4.25.3. kelti kroviniu aukščiau kaip 1,5 m galima, kai krovinio masė neviršija 7 kg.

4.26. Darbo metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, susidariusias atliekas pamainos pabaigoje pašalinti į tam skirtą vietą.

4.27. Draudžiama be tiesioginio vadovo žinios palikti savo darbo vietą, patikėti pareigas ar darbo priemones kitam asmeniui. Savavališkai atlikti darbus, nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus tiesioginio vadovo leidimą.

V SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJ AIS

5.1. Būtina išjungti elektros srovę ir pranešti tiesioginiam vadovui šiais atvejais:

5.1.1. pastebėjus detalių, laidų stiprų įkaitimą;

5.1.2. sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja kištukinis lizdas, jungtukas);

5.1.3. pajutus svylančių laidų kvapą;

5.1.4. nutrūkus elektros energijos tiekimui.

5.2. Įsijungus apsauginei ar priešgaisrinei signalizacijai, nedelsiant reaguoti į pavojaus signalą:

- 5.2.1. apžiūrėti pažeistą zoną;
- 5.2.2. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;
- 5.2.3. iškviesti specialiąsias tarnybas bendruoju pagalbos telefonu **112**.

5.3. Kilus gaisrui:

- 5.3.1. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;
- 5.3.2. iškviesti ugniagesius telefonu 112;
- 5.3.3. evakuoti žmones;
- 5.3.4. gaisrą gesinti turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (gesintuvu, smėliu, žeme, velėna, uždengiant nedegiu audeklu);
- 5.3.5. informuoti tiesioginį vadovą.

5.4. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, pakeliui į darbą arba iš darbo:

- 5.4.1. nedelsiant iškviesti greitąją medicinos pagalbą arba kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą;
- 5.4.2. suteikti pirmąją pagalbą;
- 5.4.3. informuoti tiesioginį vadovą;
- 5.4.4. darbo vietą ir įrenginių būklę, iki bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, reikia išlaikyti tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, įforminus atskiru aktu.
- 5.5. Įvykus avarijai, nedelsiant išeiti iš pavojingos zonos ir informuoti tiesioginį vadovą.
- 5.6. Esant ypatingam avariniam atvejui evakuotis iš pastato artimiausiu keliu, vadovaujantis evakuacijos schemomis ir ženklais.
- 5.7. Įvykus elektros įrenginių pažeidimams arba avarijai, atliekantis patalpų valymo darbus privalo imtis priemonių, kad nesusidarytų pavojus žmonių gyvybei, gaisrui kilti ir įrenginių sugadinimui, nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui.

VI SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6. Patalpas valantis darbuotojas privalo:

- 6.1. patikrinti, ar neliko neuždarytų langų, įjungtų elektros įrenginių, apšvietimo, gaisrą sukeliančių medžiagų ir priemonių;
- 6.2. sudėti įrankius, inventorių, įrenginius į tam skirtą vietą;
- 6.3. pašalinti šiukšles, atliekas į tam skirtą vietą;
- 6.4. patikrinti patalpas pagal instrukciją, ar užrakintos klasės, kabinetai;
- 6.5. nusivilkti darbo drabužius, apžiūrėti, ar jie tvarkingi ir švarūs, padėti į jiems skirtą vietą;
- 6.6. šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas ir nusiprausti;
- 6.7. informuoti tiesioginį vadovą, jei darbo metu patyrė ūmių sveikatos sutrikimų.
- 6.8. išjungti iš elektros tinklo kompiuterinę įrangą ir kitą organizacinę techniką, elektros prietaisus;
- 6.9. išjungti apšvietimą.

SUDERINTA

Darbo tarybos pirmininkė
Janina Bagdonienė

BIRŽŲ VLADO JAKUBĖNO MENO MOKYKLA

Įmonės kodas 190547931

PATVIRTINTA

Biržų Vlado Jakubėno meno
mokyklos direktoriaus

2024 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr.
VK-184

ADMINISTRACIJOS DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ BIURO ĮRANGA, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 3

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1.1. Administracijos darbuotoju (direktoriumi, direktoriaus pavaduotoju ugdymui, raštinės administratoriumi, direktoriaus pavaduotoju ugdymo aprūpinimui, buhalteriu, bibliotekininku, kompiuterių sistemų konsultantu) gali dirbti ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, turintis atitinkamą išsilavinimą, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses įvadinį ir darbo vietoje saugos ir sveikatos instruktažą.

1.2. Remonto, techninio aptarnavimo darbus atlieka specialiai apmokyti asmenys, turintys ne žemesnę kaip PK elektrotechninio personalo kvalifikaciją.

1.3. Darbo ir poilsio režimas: dirbti pagal Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos darbo tvarkos taisykles.

1.4. Laikytis darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, mokėti saugiai dirbti, žinoti ir vykdyti saugos darbe norminių aktų reikalavimus.

1.5. Laikytis asmeninės darbo higienos reikalavimų.

1.6. Laikytis įrenginių eksploatavimo taisyklių, saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimų, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis.

1.7. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiam nedelsiant suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją pagalbą trumpuoju telefono numeriu 112.

1.8. Nukentėjusiam ar įvykį mačiusiam asmeniui nedelsiant pranešti darbdaviui ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei.

1.9. Apie visus nelaimingus atsitikimus darbe, taip pat biuro technikos gedimus, kitus nesklandumus darbe, kurie gali sukelti pavojų darbuotojų saugumui, informuoti Mokyklos direktorių.

1.10. Darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti, jei darbo vietose nesaugu dirbti, techniškai netvarkingi įrengimai. Apie atsisakymą dirbti būtina informuoti Mokyklos direktorių.

1.11. Administracijos darbuotojui, dirbančiam biuro technika, pažeidus šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymais numatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir pasekmes.

II SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

2. Prieš pradėdamas dirbti, administracijos darbuotojas turi:

2.1. Pašalinti visus nereikalingus daiktus, kurie tiesiogiai trukdo darbui.

2.2. Reikalingas darbui priemones, dokumentus sudėti tvarkingai.

2.3. Vizualiai įsitikinti, ar tvarkingas kabelis, ar uždarytos visos apsauginės durelės, dangčiai ar elektros kištukai ir kištukų lizdai yra tvarkingi.

- 2.4. Įsitikinti, ar nesijaučia elektros srovės poveikis prisilietus prie įrenginio.
 2.5. Dokumentų naikinimo (pjaustymo) įrenginį paleisti dirbti tuščia eiga.
 2.6. Prieš dedant pjaustyti dokumentus elektriniu pjaustytuvu, įsitikinti, ar jie nesusegti metaliniais segtukais, ar nėra tarp jų kitų metalinių daiktų.
 2.7. Susitvarkyti drabužius (užsisiegti sagas, paslėpti nukarančias drabužių dalis), nes drabužių dalys gali būti įsuktos į dokumentų naikinimo (pjaustymo) įrenginį.

III SKYRIUS

PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

3. Galimi profesinės rizikos veiksniai administracijos darbuotojams yra šie:

Pavojingas veiksnys		Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
	Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis	Neliesiti plikomis rankomis neizoliuotų srovinių elektros įrangos dalių, pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
	Įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos	Nuolat tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikytis jų eksploatavimo reikalavimų.
	Cheminės medžiagos	Galimi apsinuodijimai	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.
Ozonas (spausdintuvo dažomųjų miltelių sklaidžiamas kvapas)		Dirbant kopijavimo aparatu ir atliekant daugiau kaip 1 000 kopijų, patalpoje gali susidaryti ozono dujų. Ozonas turi specifinį kvapą, todėl gali pradėti erzinti su aparatu dirbančio ar kitų patalpoje esančių žmonių nosies, gerklės, akių gleivinę, kelti galvos skausmus	Daug spausdinant nuolatos vėdinti patalpą.
	Krentantis daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas		Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos	Jeigu bendras apšviestumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, būtina didinti šviestuvų kiekį ar papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.

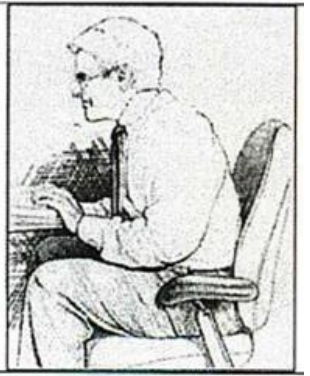
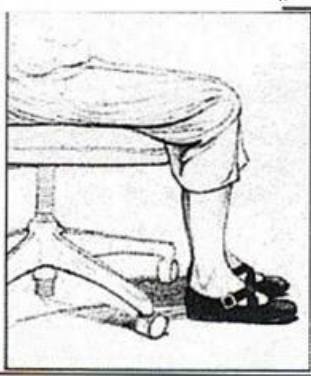
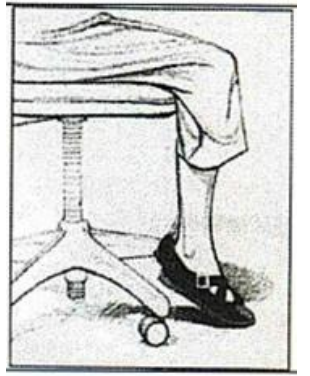
	Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raiščių patempimai, raumenų sistemos sužalojimai	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Esant slidžioms grindims, nedelsiant jas išvalyti. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus	
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai	Nekelti vienam daiktų, krovinių, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masės kartu dirbant kitą darbą (iki dviejų kartų per valandą): vyrams – iki 30 kg; moterims – iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis kelti dviese.	

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

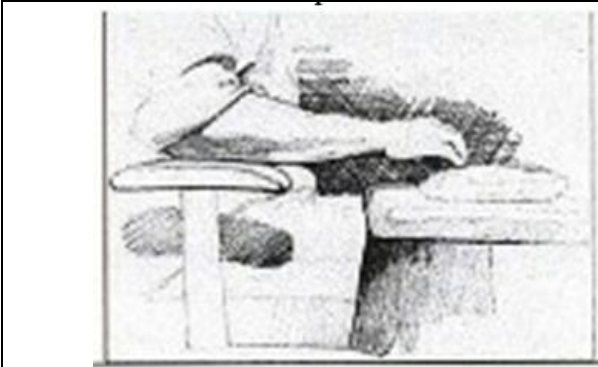
4. Administracijos darbuotojo veiksmai darbo metu yra šie:
 - 4.1. Palaikyti darbo vietoje švarą ir tvarką.
 - 4.2. Neatitraukti savo ir kitų dėmesio pašalinėmis šnekomis ir veiksmams.
 - 4.3. Neatidarinėti įrenginių elektros skydelių, durelių dangčių.
 - 4.4. Neliesti drėgnomis rankomis jungiklių, rozečių. Biuro techniką valyti sausu skudurėliu arba specialiomis, impregnuotomis valančiu skysčiu servetėlėmis.
 - 4.5. Nedarbti su biuro technika, jei prisilietus jaučiamas elektros srovės poveikis.
 - 4.6. Nepalikti be priežiūros įjungtų biuro įrenginių, kavos virimo aparatų, virdulių ir t. t.
 - 4.7. Dauginimo aparato darbo vietoje privalo būti pakankama ventiliacija.
 - 4.8. **Draudžiama** palikti dokumentus ant biuro technikos arba laikyti kitus degius daiktus ant elektrinių įrenginių.
 - 4.9. Neremontuoti patiems biuro įrenginių. Tai atlieka kvalifikuoti aptarnaujančių firmų darbuotojai.
 - 4.10. Neatidarinėti įrenginių durelių, netaisyti užstrigusio popieriaus, nekeisti spausdintuvų, dauginimo aparatų ir kitų aparatų kasečių, jei įrengimas neišjungtas iš elektros tinklo.
 - 4.11. Vandens virimo aparatus, indus su karštu vandeniu statyti ant stabiliai stovinčių baldų. Pernešant indus su karštu vandeniu, perduodant juos, neskubėti ir nedarbti tuo metu kitų darbų. Neperdavinėti indų su karštu vandeniu virš kitų darbuotojų, nes netyčia išpiltas karštas vanduo gali sukelti terminius odos pažeidimus.
 - 4.12. Neleisti dirbti biuro technika pašaliniams asmenims, taip pat neapmokytiems dirbti su tais įrenginiais.
 - 4.13. Laikinais pasitraukus nuo darbo su biuro technika, būtina išjungti įrenginius išjungimo mygtuko paspaudimu.
 - 4.14. Darbuotojo, dirbančio kompiuteriu, darbo vieta turi atitikti ergonominius reikalavimus.

1. pav. kompiuterizuota darbo vieta

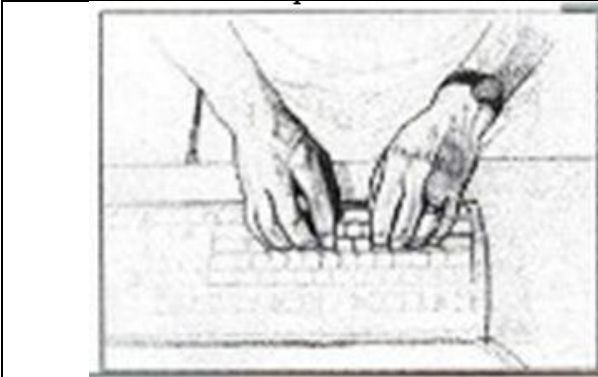
Teisingai	Neteisingai
	
! Darbuotojas turi save kontroliuoti, kad sėdint nugara būtų tiesi. Nuo neteisingo sėdėjimo labiausiai kenčia stuburas. Sėdint teisingai, nugara mažiau pavargsta ir sumažėja rizika susirgti stuburo ligomis.	
	
! Atsisėdus ant kėdės, kojos turi nekabėti ore, o turi visiškai siekti grindis.	
	

! Pelė turi būti netoli klaviatūros, kad būtų lengvai ir greitai pasiekama, nekeičiant kūno padėties. Klaviatūra ir pelė turi būti viename aukštyje.

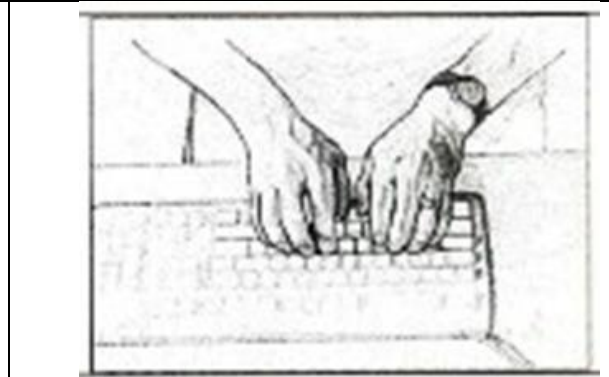

! Priešais klaviatūrą turi būti pakankamai erdvės, kad darbuotojas galėtų patogiai atremti rankas. Riešų padėtis turi būti neutrali: plaštaka ir dilbis turi būti viename aukštyje, kad nereikėtų lenkti riešo.

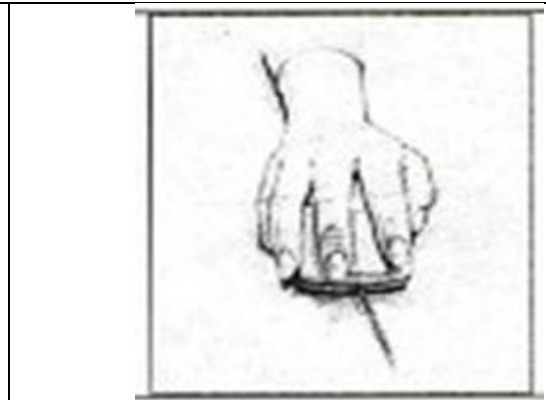
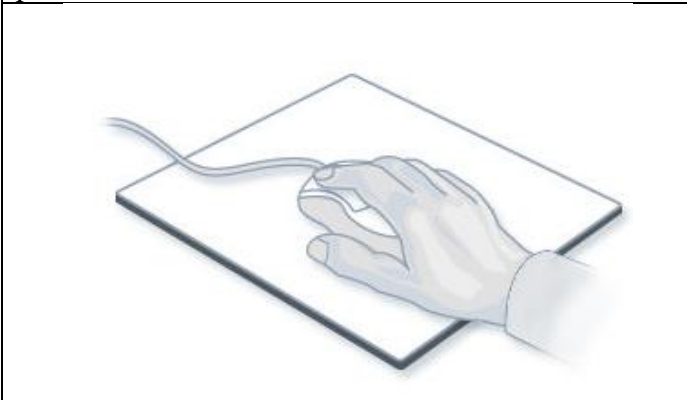
Teisingai

Neteisingai

! Plaštakų padėtis, spaudant klavišus, kontroliuoti, kad nevargtų riešai. Plaštakas laikyti tiesiai, o ne pasukus.

! Pirštus ant pelės mygtukų reikia laikyti laisvai.

4.15. ! Nuovargiui ir įtampai sumažinti pertraukų metu ir pasibaigus darbui, rekomenduojama atlikti fizinius pratimus darbo arba poilsio vietoje.

4.16. Pastebėjus bet kokią neatitikimą, gedimą, kelianti pavojų veiksnį, netvarką (nestabilus ar mirgantis vaizdas, sunkiai skaitomi, neryškūs kontūro ženklai, akinantys blyksniai ir atspindžiai vaizduoklyje, sunkiai įskaitomi (nusitrynę) klavišų simboliai, dokumento laikiklis nestabilus, nesireguliuoja, netinkamas ar nepakankamas patalpos apšvietimas, reikalingas visiems darbo veiksmams atlikti ir t. t.), pranešti tiesioginiam vadovui. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

4.17. Darbo metu nuolat stebėti biuro įrangos signalizacijos skydelyje apsauginių blokuočių veikimą.

4.18. Nelaikyti biuro įrangos arti kaitinimo prietaisų. Neapkrauti biuro įrangos popieriumi ir kitokiais daiktais. Saugoti, kad į kompiuterinę įrangą per jos ventiliacines angas nepatektų smulkių metalinių detalių (savaržėlių, spaustukų ir kt.).

4.19. Saugoti, kad vanduo ar degūs skysčiai (valikliai ir kt.) neišsilietų ant biuro įrangos, nes gali kilti gaisras ar darbuotojas gali būti paveiktas elektros srovės.

4.20. Atliekant biuro įrangos priežiūros darbus (keičiant popierių, rašalo kapsules ir kt.) bei prieš valant ją, reikia biuro įrangą išjungti ir ištraukti kištuką iš elektros tinklo kištukinio lizdo.

4.21. Draudžiama valyti biuro techniką alkoholiu, benzinu, dažų skiedikliu ar kitomis degiomis medžiagomis.

4.22. Veikiančios biuro įrangos nepalikti be priežiūros.

4.23. Nenaudojant biuro įrangos ilgesnį laikotarpį (per naktį ar ilgiau), dėl saugumo ją reikia išjungti, ištraukiant kištuką iš elektros tinklo kištukinio lizdo.

4.24. Pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, nedelsiant nutraukti darbą ir pranešti apie tai tiesioginiam vadovui.

4.25. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos ar incidento, jeigu pajėgia tai padaryti, ir asmuo, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsiant apie tai pranešti tiesioginiam vadovui, darbdavį atstovaujšančiam asmeniui, įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai.

V SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja kištukinis lizdas, jungtukas), pajutus svylančių laidų kvapą, įkaitus elektros laidams, nutrūkus elektros tiekimui ar pajutus elektros srovės poveikį, išjungti biuro techniką ir pranešti tiesioginiam vadovui.

5.2. Kilus gaisrui, nedelsiant išjungti biuro techniką iš elektros tinklo, organizuoti gaisro gesinimą turimomis gaisro gesinimo priemonėmis, informuoti darbdavį, iš pavojingos zonos evakuoti darbuotojus, o reikalui esant, iškviešti telefono numeriu 112.

5.3. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją medicininę pagalbą. Jeigu reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą telefono numeriu 112. Nukentėjusiam ar įvykį mačiusiam asmeniui reikia nedelsiant pranešti Mokyklos direktoriui ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių darbuotojų gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtiniausi pakeitimai, kurie įforminami aktu.

VI SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6. Administracijos darbuotojas, baigęs darbą, privalo:

6.1. sutvarkyti darbo vietą, tvarkingai sudėti darbo priemones, pašalinti šiukšles;

6.2. išjungti biuro techniką, elektros prietaisus;

6.3. apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus informuoti tiesioginį vadovą.

SUDERINTA

Darbo tarybos pirmininkė

Janina Bagdonienė

BIRŽŲ VLADO JAKUBĖNO MENO MOKYKLA

Įmonės kodas 190547931

PATVIRTINTA

Biržų Vlado Jakubėno meno
mokyklos direktoriaus 2024 m.
gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. VK-184

MOKYTOJO IR KONCERTMEISTERIO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 4

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Mokytoju ir/ar koncertmeisteriu, gali dirbti asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, turintis aukštąjį pedagoginį išsilavinimą ir atitinkamą kvalifikaciją, išklauses bendrą darbų saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus.

2. Mokytojas ir/ar koncertmeisteris privalo laikytis Mokyklos darbo tvarkos taisyklių, vykdyti mokyklos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus.

3. Periodinis mokytojo ir/ar koncertmeisterio sveikatos tikrinimas atliekamas Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir periodiškumu. Mokykloje nustatyta tvarka patikrinti sveikatą, pagal sudarytą grafiką. Su šiuo grafiku susipažįsta pasirašydamas, o žinių patikrinimas (periodinis instruktavimas) atliekamas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių. Būti išklauses privalomųjų higienos žinių programą, turėti pirmosios medicininės pagalbos baigimo pažymėjimą.

4. Papildomas mokytojo ir/ar koncertmeisterio instruktavimas atliekamas patvirtinus naują saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus esančioje, įsitikinus, kad jo žinios nepakankamos, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais, kai to reikalauja įvykį tirianti komisija.

5. Mokytojas ir/ar koncertmeisteris privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.

6. Mokytojas ir/ar koncertmeisteris privalo nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis.

7. Atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniams asmenims.

8. Mokytojas ir/ar koncertmeisteris privalo informuoti mokyklos direktorių, apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų, mokinių ar lankytojų saugai ir sveikatai.

9. Mokytojas ir/ar koncertmeisteris, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti mokyklos direktoriui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.

10. Mokytojas ir/ar koncertmeisteris turi būti susipažinęs su priešgaisrinės saugos instrukcijos reikalavimais ir juos vykdyti. Žinoti, kur darbo vietoje laikomos gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą.

11. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą, o prireikus iškviesti greitąją medicinos pagalbą tel.: 112.

12. Asmens higienos reikalavimai, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis, dėvėti švarius ir tvarkingus darbo rūbus.

13. Mokytojui ir/ar koncertmeisteriui pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymais numatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį ir pasekmes

II SKYRIUS

PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

14. Pagrindiniai profesinės rizikos veiksniai, galintys pasireikšti darbo vietoje:
 - 14.1. elektros srovės poveikis, esant netvarkingiems kištukiniams lizdams, kištukams, elektros instaliacijai, kompiuterinei technikai, elektros prietaisams, dėl ko netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka staigi mirtis;
 - 14.2. dirbant su biuro įranga – elektrostatinis krūvis, kuris veikia periferinę nervų sistemą;
 - 14.3. kritimas, norint paimti aukštai esančius daiktus, knygas;
 - 14.4. kūno raumenų patempimas, nesilaikant leidžiamų kėlimo normų – vienu metu nešti galima vyrams ne daugiau kaip 30 kg, moterims – 10 kg;
 - 14.5. netvarkinga darbo vieta, kliuviniai ant grindų, laiptų ir kitose darbo vietose;
 - 14.6. slidžios grindys;
 - 14.7. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
 - 14.8. tvarkingumo ir ramybės stoka, pastoviai įtemptas dėmesys mokytojo darbo aplinkoje;
 - 14.9. perpildytos klasės bei koridoriai, triukšmas;
 - 14.10. pašaliniai daiktai (žirkklės, popierius, pjaustymo peiliai, skylamušiai) darbo vietoje, kuriuos galima panaudoti agresijai išreikšti ir darbuotojui (mokiniui) sužaloti;
 - 14.11. galimos infekcijos nuo sergančių mokinių;
 - 14.12. nervinė įtampa – veikia periferinę nervų sistemą;
 - 14.13. netinkamas mikroklimatas (temperatūra, ventiliacija) darbo vietoje – neigiamas poveikis organizmui.
15. Profesinei rizikai sumažinti arba visiškai jai išvengti būtina:
 - 15.1. užtikrinti pakankamą darbo vietą bei koridorių apšvietimą; bendrasis darbo vietos apšvietumas turi būti nuo 300 iki 500 liuksų ir atitikti Lietuvos higienos normos HN 98:2000 „Natūralus ir dirbtinis darbo vietų apšvietimas. Apšvietos ribinės vertės ir bendrieji matavimo reikalavimai“ reikalavimus;
 - 15.2. pašalinti kliuvinius nuo grindų klasėse, koridoriuose, užtikrinti laisvą praėjimą;
 - 15.3. palaikyti patalpų švarą ir tvarką, darbuotojo tvarkingumą ir ramybę taip, kad nekeltų mokiniams ir klientams jaudulio;
 - 15.4. įvertinti naudojimosi saugumo įranga, įspėjančia kitus darbuotojus apie galimą pavojų, galimybėmis Mokykloje;
 - 15.5. darbo vietoje nelaikyti pašalinių daiktų, kurie gali būti metami ar kitaip panaudojami prieš mokytoją;
 - 15.6. sukurti tokią darbo aplinką, kurioje mokytojai ir mokiniai jaustųsi gerai.

III SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

16. Prieš pradėdamas dirbti, mokytojas privalo:
 - 16.1. apsirengti tvarkingais darbo drabužiais, kad jie netrukdytų ir nevaržytų judesių;
 - 16.2. išvėdinti klasę;
 - 16.3. patikrinti, ar tvarkingos ir kokybiškos mokymo priemonės, su kuriomis reiks dirbti;
 - 16.4. vizualiai patikrinti elektros įrenginius, su kuriais bus dirbama:
 - 16.4.1. ar jie įžeminti. Tai atliekama vizualiai apžiūrint kabelį (laidą), kuriuo įrenginys įžeminamas, jo prijungimo vietas;
 - 16.4.2. ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija;
 - 16.4.3. ar įrenginį su elektros tinklu jungiantys laidai nesiliečia prie karštų, drėgnų paviršių, kitų įžemintų įrenginių – centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių;

16.4.4. ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų. Laidai (kabeliai) turi būti jungiami prie elektros tinklo taip, kad nebūtų galimybės ant jų užlipti einant ar kitaip juos kliudyti;

16.4.5. ar uždengti elektros skydelių, įrenginio kontaktai, turintys įtampą;

16.4.6. ar tvarkingi kištukai bei kištukų lizdai.

17. Pastebėjus kokius nors gedimus, keliančius pavojų darbo saugumui, darbo kabinete nepradėti tol, kol nebus pataisyti rasti gedimai.

18. Neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištukų, kištukinių lizdų. Tai atlikti turi darbuotojas, turintis reikiamą elektrotechninio personalo kvalifikaciją.

19.

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

20. Praktinius darbus kabinete leidžiama atlikti mediciniškai patikrintiems, instrukuotiems, kaip saugiai dirbti, mokiniams.

21. Palaikyti darbo vietoje švarą ir tvarką.

22. Neatitraukti savo ir kitų dėmesio pašalinėmis šnekomis ir darbais.

23. Draudžiama dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, toksinių medžiagų.

V SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJ AIS

24. Įvykus avarijai, reikia:

24.1. skubiai išvesti mokinius iš patalpų;

24.2. išjungti elektros prietaisus, esančius patalpoje;

24.3. uždaryti duris, atidaryti langus arba orlaides;

25. Įvykus avarijai, nedelsiant informuoti mokyklos administraciją.

26. Kilus gaisrui, iškviesti ugniagesius tel. 112, išvesti iš pavojingos zonos mokinius, pradėti gaisrą gesinti turimomis priemonėmis ir nedelsiant informuoti Mokyklos direktorių apie gaisrą.

VI SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

26. Baigę darbą, mokytojas privalo:

26.1. išjungti elektros prietaisus, kompiuterius, užsukti vandentiekio čiaupus, išjungti kabineto ventiliacines sistemas;

26.2. sutvarkyti darbo vietą, surinkti šiukšles, tvarkingai sudėti dokumentus, prietaisus, įrankius, darbo drabužius ir asmeninės saugos priemones į jiems skirtą vietą;

26.3. nusiplauti rankas;

26.4. įsitikinti, kad kabinete nėra pasilikusių vaikų, išeinant iš patalpų, užrakinti duris;

26.5. apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus informuoti tiesioginį vadovą.

SUDERINTA
Darbo tarybos pirmininkė
Janina Bagdonienė

BIRŽŲ VLADO JAKUBĖNO MENO MOKYKLA

Įmonės kodas 190547931

PATVIRTINTA

Biržų Vlado Jakubėno meno
mokyklos direktoriaus 2024 m.
gruodžio 31 d. įsakymu Nr. VK-184

DARBININKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 5

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Darbininku gali dirbti ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses bendrą darbų saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus, supažindintas su priešgaisrinės saugos reikalavimais.
2. Darbininkas privalo laikytis Mokyklos darbo tvarkos taisyklių, vykdyti mokyklos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemonės naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus. Būti išklauses privalomųjų higienos žinių patikrinimą ir turėti pažymėjimą.
3. Nerūkyti darbo vietoje, darbe nevartoti alkoholinių gėrimų, narkotikų ar kitokių svaiginančių preparatų.
4. Mokykloje nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą. Sveikatą pasitikrinti pagal sudarytą grafiką. Su šiuo grafiku darbininkas supažindinamas pasirašytinai.
5. Papildomas instruktavimas atliekamas patvirtinus saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais.
6. Darbininkas privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.
7. Darbininkas dirba pagal patvirtintus darbo grafikus. Darbuotojui dirbant lauke, kai aplinkos temperatūra žemesnė kaip -10°C , arba nešildomose patalpose, kai aplinkos temperatūra žemesnė kaip $+4^{\circ}\text{C}$ suteikiamos specialios pertraukos ne rečiau kaip kas 1,5 val.
8. Darbininkui turi būti numatytos patalpos pasišildyti, pasislėpti nuo darganos, numatyta vieta darbo įrankiams sudėti; pasišildymo patalpose turi būti vaistinė su medikamentais.
9. Darbininkas privalo informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui apie padėtį darbo ar kitose Mokyklos vietose, kurios, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
10. Darbininkas privalo imtis priemonių ir pagal galimybes pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, avarijas, apie tai nedelsdamas informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui.
11. Darbininkas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.
12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą. Prireikus kviesti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.
13. Darbininkas turi laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai bei apavas, valgyti tik tam skirtose vietose.
14. Darbininkui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė

II SKYRIUS

DARBUOTOJO PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

14. Galimi profesinės rizikos veiksniai darbininko darbo vietoje:

Eil. Nr.	Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai, norint išvengti pavojaus
14.1.	 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Neliesiti plikomis rankomis neizoliuotų srovinių elektros įrangos dalių, pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių. Pavojingiausia yra artintis prie nukritusio laido arba išeidinėti iš žingsnio įtampos zonos dideliais žingsniais. Išėiti reikia neskubant ir dedant kojas viena arti kitos, t. y. pirštai-kulnas, arba šokuojant ant vienos kojos. Žingsnio įtampa tampa lygi nuliui nutolus apie 20 m nuo laido nukritimo vietos
14.2.	 Veikiantys mechanizmai, besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos įrenginio dalys	Galimos traumos.	Neliesiti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančių įrenginių dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais.
14.3.	Darbas mechanizmų ir transporto judėjimo zonose	Galimos avarijos ir traumos.	Saugotis judančio transporto, vaikščioti tik numatytais takais ir praėjimas.
14.4.	 Įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Vizualiai tikrinti įrankių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų.
14.5.	Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos.	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, siūlyti tiesioginiam vadovui įrengti papildomą apšvietimą.
14.6.	Dulkės, garai, aerozoliai (organinės ir neorganinės kilmės)	Neigiamas poveikis organizmui, galimos alerginės ir profesinės ligos.	Jeigu dulkių kiekis, oro užterštumas viršija leistiną normą jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
14.7.	 Cheminės medžiagos (valymo priemonės ir kt.)	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Chemines medžiagas laikyti tik markiruotoje taroje.

14.8.	 Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai.	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
14.9.	 Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindinio dangos turi būti neslidžios, lygios. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
14.10.	Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai.	Nekelti vienam daiktų, krovinių, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams - iki 30 kg; moterims - iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese.
14.11.	Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę. Esant audrai, perkūnijai, plikšalai darbus lauke nutraukti.
14.12.	Gyvūnų, vabzdžių poveikis	Galimi įkandimai, susirgimai.	Teritorijoje pasirodžius gyvūnui (šuniui, lapei ir pan.), reikia būti atsargiam, stovėti, nejudėti, nes jis gali būti pasiutęs ir jam įkandus galima susirgti pasiutlige. Apsaugai nuo vabzdžių įkandimų dėvėti odą už dengiančius drabužius, atviras vietas patepti repelentais atbaidančiais uodų, musių ir kt.
14.13.	Smurtas	Galimi kūno sužalojimai užpuolimo atveju	Stengtis išvengti konfliktų, juos spręsti taikiai.

15. Darbininkas privalo naudotis Mokyklos suteiktomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

- 15.1. apsauginiais darbo drabužiais;
- 15.2. galvai apsaugoti;
- 15.3. akims apsaugoti;
- 15.4. rankoms ir plaštakoms apsaugoti;
- 15.5. kojoms ir pėdoms apsaugoti;
- 15.6. gero matomumo drabužiais (signalinę liemenę).

16. Darbdavys esant reikalui turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui daugiau asmeninių

apsaugos priemonių negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą. Asmeninės apsaugos priemonės išduodamos priklausomai nuo atliekamo darbo.

17. Darbo drabužiai turi būti tinkamo dydžio, tvarkingi, užsagstyti. Draudžiama darbo drabužius susegti smeigtukais, adatomis, kišenėse laikyti pašalinius daiktus, naudoti darbo drabužius ne pagal paskirtį.

18. Darbo metu būti dėmesingų, atidžių, atsargių, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

19. Apsauga nuo uodų: uodus galima nubaidyti natūraliais kvapais. Jie nemėgsta pomidorų lapų, gvazdikėlių, anyžių bei eukalipto kvapo. Atviras kūno vietas galima paprasčiausiai patepti šių augalų aliejais. Panašiomis apsaugos priemonėmis išsiskiria ir paprastojo kiekio sultys.

20. Jeigu vis dėlto atskrido geliantis vabzdys, svarbu nedaryti staigių judesių. Mojavimas rankomis dažnai tik pakursto jų agresiją.

21. Grįžus iš darbo atidžiai reiktų apžiūrėti savo kūną, išsukuoti plaukus, ypač gerai reikia patikrinti sprandą, sritį už ausų ir plaukų sritį, nusiprausti po dušu, nes kol erkė suranda kur įsisiurbti, praeina maždaug valanda. Vilkėtus drabužius reiktų iškratyti, apžiūrėti ir pakabinti negyvenamoje patalpoje arba saulėje (sausame ore erkės išgyvena labai trumpai). Jei drabužiai buvo purkšti repelenta, reikia juos išskalbti.

22. Atliekant darbus saulėtomis dienomis reikia užsidėti kepurę ar kitą galvos apdangalą.

23. Norint apsisaugoti nuo šalčio, būtina vilkėti šiltus darbo drabužius, o esant žemesnei kaip – 10°C temperatūrai, kas valandą šiltoje patalpoje daryti 10 min. pertraukėles, nes galima susirgti peršalimo ligomis, nušalti rankas, kojas ir pan.

III SKYRIUS DARBININKO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

24. Prieš pradėdamas dirbti, darbininkas privalo apeiti mokyklos teritoriją, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, ir patikrinti:

24.1. apsivilkti tvarkingus darbo drabužius, ir atsižvelgdamas į atliekamo darbo pobūdį, pasiruošti asmenines apsaugos priemones;

24.2. iš tiesioginio vadovo gauti darbo užduotį ir aptarti jos atlikimo ypatumus, apsaugos priemones;

24.3. apžiūrėti, jei reikia, sutvarkyti darbo vietą;

24.4. patikrinti darbo vietos aptvėrimus, įspėjamuosius ir draudžiamuosius užrašus, kelio ženklus ir pan.;

24.5. patikrinti, ar darbo įrankiai bei inventorių tvarkingi;

24.6. jeigu reikia, dirbti ant kopėčių.

IV SKYRIUS DARBININKO VEIKSMAI DARBO METU

25. Darbo metu darbininkui perkūnijos metu draudžiama stovėti po medžiais, šalia kitų aukštų daiktų, statinių.

26. Dirbant vietose, kurios ribojasi su važiuojamąja gatvės dalimi, arba važiuojamojoje kelio dalyje, dėvėti signalinę liemenę.

27. Atliekant gatvių valymo darbus, būti pasisukus veidu į priešais atvažiuojantį transportą bei sekti transporto priemonių signalus.

28. Esant blogam matomumui (rūkas, krituliai ir t. t.), o taip pat neapšviestose erdvėse, sutemus, atliekant valymo darbus, naudoti signalinį raudonos spalvos žibintą.

29. Atliekant valymo darbus, naudojami kastuvai, kirviai bei kiti įrankiai turi būti neaplūžę, gerai įtvirti. Ilgakočiais įrankiais be reikalo nemosuoti, kad nesusižeisti ir nesusižeisti kitų. Po darbo ar pertraukų metu pastatyti atremtus.

30. Patikrinti darbo įrankius (kibirius, šepetčius, grėblius, šluotas, kastuvus, kaubtukus, ledui daužyti grandiklius ir pan.):

30.1. šiukšlinės ir kibirai privalo turėti tvarkingus, stipriai pritvirtintus lankelius ir rankenėles be aštrių briaunų ir atplaišų;

30.2. įrankių kotai turi būti lygūs, be įskilimų ar atskilimų. Šepetio, šluotos, grėblio, kastuvo kotas turi būti ne ilgesnis kaip 1,5 m;

30.3. šluotos virbai turi būti perrišti trimis eilėmis ne plonesne kaip 1 mm rišamąja viela;

30.4. naudoti tik tvarkingus peilius. Nedirbti su nestandartiniu peiliu ar peiliu, kurio kotas neturi ribotuvo. Peilius laikyti būtina nuolatinėse vietose.

31. Dirbant su peiliais, naudoti juos pagal paskirtį, dirbti atidžiai, neskubant, derinti rankų judesius, pastoviai stebėti ašmenų aštrumą. Peilių ašmenys turi judėti nuo darbuotojo.

32. Nelaikyti kibirų, šluotų ir kitų pagalbinių priemonių praėjimuose, neužkrauti jais darbo vietos, kad netrukdytų praeiti ar dirbti.

33. Valant aplinką, draudžiama:

33.1. šluoti sąslavas į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius, taip pat pilti į juos paplavas, purvą, pelenus, sniegą, ledą bei kitas įvairias atliekas;

33.2. pilti į lietaus ir fekalinės kanalizacijos šulinius vandenį, kuriame yra naftos produktų arba įsiliepsnojančių medžiagų;

33.3. teršti šiukšlėmis, nešvarumais upes ir kitus vandens telkinius bei jų pakrantes;

33.4. sušluoti šiukšles po medžiais, po krūmais, ant gazonų ar gėlynų, prie urnų ir šiukšlių rinktuvų;

33.5. laistant nukreipti vandens čiurkšlę į elektros laidus ar įrenginius;

33.6. barstyti takus, šaligatvius druska, šlaku, pelenais;

33.7. palikti darbo įrankius važiuojamojoje gatvės dalyje.

34. Rankiniu būdu smėlis barstomas tik mūvint pirštines. Smėlis turi būti persijotas, be grumstų ir akmenų.

35. Rinkti šiukšles rankomis leidžiama tik mūvint pirštines.

36. Susipažinti su gautomis cheminėmis medžiagomis, patikrinti, ar sveika tara, ar yra užrašai – etiketės su nurodytu cheminės medžiagos pavadinimu, svoriu, tūriu, rūšimi, pagaminimo data.

37. Ruošiant tirpalus, laikytis nurodytų proporcijų. Preparatų tirpalų paruošiama tiek, kiek reikės tos dienos darbams.

38. Cheminėms medžiagoms patekus ant spec. rūbų, odos paviršiaus, būtina tuoj pat jas nuvalyti sausu skudurėliu. Odą nuplauti tekančiu vandeniu.

39. Dirbant su cheminėmis medžiagomis nemaišyti jų tarpusavyje. Saugotis, kad cheminės medžiagos nepatektų ant odos ar į akis bei kvėpavimo takus.

40. Stebėti, kad būtų švarūs ir saugūs praėjimai, šalinti iš jų šiukšles, kitas atliekas, žiemos metu nuvalyti nuo jų ledą ir pabarstyti pakopas smėliu.

41. Rudenį krintančius lapus surinkti ir išvežti į specialiai skirtas žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles.

42. Žiemos metu valyti (kaupiti) sniegą, barstyti smėlį, skaldele bei kitas sniegą ir ledą tirpdančias priemones, nukapati ledą priskirtuose plotuose, barstyti skirtas medžiagas laikyti dėžėse-konteineriuose. Kapojant kirstuku ledą, užsidėti apsauginius akinius, saugotis, kad atitrūkusios ledo dalelės nepapultų į akis ar kitaip nesusižeistų.

43. Nuo pastatų praėjimo vietose šalinti varveklis (šalinimo metu, varveklių galimo kritimo

vietos turi būti aptvertos).

44. Krovinį keliant rankomis, gali kilti pavojus susižaloti, ypač nugarą, jei krovinys yra: sunkus arba didelis, griozdiškas arba nepatogus suimti (paimti), nestabilus arba jo turinys sunkiai perkeliamas, tokioje padėtyje, kad turi būti laikomas arba juo turi būti manipuluojama per atstumą nuo liemens, arba liemenį lenkiant arba sukant, galintis sužeisti darbuotojus, susidūrus, dėl savo kontūrų ir (arba) konsistencijos.

45. Kai kroviniai pernešami rankomis ir kraunami į krūvas ar rietuves, krovimo darbai neturi kelti pavojaus saugai ir sveikatai. Kroviniai turi būti tinkamai įpakuoti ir parengti kėlimui, neturi slysti ir kristi, o rietuvės iširti ar pajudėti.

46. Nešamo krovinio svoris, forma, paviršius, suėmimo ir paėmimo sąlygos, padėtis prieš ir po kėlimo bei pakėlimų kiekis tarpusavyje turi būti kuo geriau suderinti, kad atliekant kėlimo rankomis darbus neiškiltų pavojus saugai ir sveikatai.

47. Nešant krovinį rankiniu būdu, pasirinkti laisvą, lygų ir trumpiausią kelią.

48. Nešant krovinius vienam paskui kitą vorele, reikia išlaikyti tokį atstumą, kad krisdamas krovinys nekliudytų priekyje einančio.

49. Padėjus krovinį į vietą, įsitikinti, ar jis stovi stabiliai.

50. Kai krovinio kėlimas rankomis gali kelti pavojų saugai ir sveikatai, jei tai įmanoma ir tikslinga, turi būti naudojamos tinkamos techninės priemonės.

51. Naudojantis karučiu, reikia laikytis šių reikalavimų:

51.1. pakraunant medžiagas į karutį, negalima jų mesti, o reikia tvarkingai sudėti;

51.2. karučiui kelias turi būti laisvas, kad jis niekur neužkliūtų.

51.3. naudojantis karučiu, kai įmanoma, geriau jį stumti, o ne traukti.

52. Naudoti visą kūną stumti/traukti karutį, stengtis išvengti stūmimo/traukimo naudojant pečių ir rankų jėgą.

53. Saugoti kojas nuo prispaudimo.

54. Kastuvu į dėžes, vežimėlius, karučius žemę, smulkias šiukšles ir pan. reikia krauti pavėjui, kad jos nepatektų ant praeinančių ir šalia dirbančių žmonių.

55. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tarą), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapsviestose vietose.

56. Draudžiama šiukšles šiukšlinėse ir polietileniniuose maišuose spausti rankomis, kojomis ar kita kūno dalimi, nes yra pavojus susižeisti aštriais, smailiais šiukšlių maišuose esančiais daiktais. Draudžiama šiukšlių maišus nešti glėbyje ar ant pečių.

V SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

57. Pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar avarija, galinti sukelti nelaimingą atsitikimą ar gaisrą, darbininkas nedelsdamas turi nutraukti darbą ir informuoti tiesioginį vadovą.

58. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nedelsiant suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ir kitiems nukentėjusiems, prireikus iškviesti gydytoją ir informuoti tiesioginį vadovą.

59. Kilus gaisrui, iškviesti ugniagesius bendruoju pagalbos telefonu 112, informuoti tiesioginį vadovą ir Mokyklos direktorių ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

VI SKYRIUS

DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

60. Baigęs darbą, darbininkas privalo:

60.1. sutvarkyti darbo vietą;

- 60.2. šiukšles sudėti į dėžes arba į tam tikslui skirtas vietas;
- 60.3. sudėti įrankius, inventorių ir darbo drabužius į tam skirtą vietą;
- 60.4. nusiplauti rankas šiltu vandeniu su muilu;
- 60.5. apie visus darbo metu pastebėtus įvykusius nesklandumus informuoti tiesioginį vadovą.

SUDERINTA

Darbo tarybos pirmininkė

Janina Bagdonienė

PASTATŲ IR STATINIŲ REMONTININKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 6

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos (toliau – Mokykla) pastatų ir statinių remontininku (toliau- Darbuotojas) gali dirbti ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses bendrą darbų saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus, supažindintas su priešgaisrinės saugos reikalavimais.
2. Darbuotojas privalo laikytis Mokyklos darbo tvarkos taisyklių, vykdyti Mokyklos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus. Būti išklauses privalomųjų higienos žinių patikrinimą ir turėti pažymėjimą.
3. Nerūkyti darbo vietoje, darbe nevartoti alkoholinių gėrimų, narkotikų ar kitokių svaiginančių preparatų.
4. Mokykloje nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą. Sveikatą pasitikrinti pagal sudarytą grafiką. Su šiuo grafiku Darbuotojas supažindinamas pasirašytinai.
5. Papildomas instruktavimas atliekamas patvirtintus saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais.
6. Darbuotojas privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.
7. Darbuotojas dirba pagal patvirtintus darbo grafikus. Darbuotojui dirbant lauke, kai aplinkos temperatūra žemesnė kaip -10°C , arba nešildomose patalpose, kai aplinkos temperatūra žemesnė kaip $+4^{\circ}\text{C}$ suteikiamos specialios pertraukos ne rečiau kaip kas 1,5 val.
8. Darbuotojui turi būti numatytos patalpos pasišildyti, pasislėpti nuo darganos, numatyta vieta darbo įrankiams sudėti; pasišildymo patalpose turi būti vaistinėlė su medikamentais.
9. Darbuotojas privalo informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui apie padėtį darbo ar kitose Mokyklos vietose, kurios, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
10. Darbuotojas privalo imtis priemonių ir pagal galimybes pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, avarijas, apie tai nedelsdamas informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui.
11. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.
12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą. Prireikus kviesti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.
13. Darbuotojas turi laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai bei apavas, valgyti tik tam skirtose vietose.
14. Darbuotojui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II SKYRIUS

PASTATŲ IR STATINIŲ REMONTININKO PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

14. Galimi profesinės rizikos veiksniai Darbuotojo darbo vietoje:

Eil. Nr.	Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai, norint išvengti pavojaus
14.1.	 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Neliesiti plikomis rankomis neizoliuotų srovinių elektros įrangos dalių, pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių. Pavojingiausia yra artintis prie nukritusio laido arba išeidinėti iš žingsnio įtampos zonos dideliais žingsniais. Išeiti reikia neskubant ir dedant kojas viena arti kitos, t.y. pirštai-kulnas, arba šokuojant ant vienos kojos. Žingsnio įtampa tampa lygi nuliui nutolus apie 20 m nuo laido nukritimo vietos
14.2.	 Veikiantys mechanizmai, besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos įrenginio dalys	Galimos traumos.	Neliesiti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančių įrenginių dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais.
14.3.	Darbas mechanizmų ir transporto judėjimo zonose	Galimos avarijos ir traumos.	Saugotis judančio transporto, vaikščioti tik numatytais takais ir praejimas.
14.4.	 Įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Vizualiai tikrinti įrankių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų.
14.5.	Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos.	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, siūlyti tiesioginiam vadovui įrengti papildomą apšvietimą.
14.6.	Dulkės, garai, aerozoliai (organinės ir neorganinės kilmės)	Neigiamas poveikis organizmui, galimos alerginės ir profesinės ligos.	Jeigu dulkių kiekis, oro užterštumas viršija leistiną normą jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
14.7.	 Cheminės medžiagos (valymo priemonės ir kt.)	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Chemines medžiagas laikyti tik markiruotoje taroje.

14.8.	 Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai.	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
14.9.	 Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindinio dangos turi būti neslidžios, lygios. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
14.10.	Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai.	Nekelti vienam daiktų, krovinių, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams - iki 30 kg; moterims - iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese.
14.11.	Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę. Esant audrai, perkūnijai, plikšalai darbus lauke nutraukti.
14.12.	Gyvūnų, vabzdžių poveikis	Galimi įkandimai, susirgimai.	Teritorijoje pasirodžius gyvūnui (šuniui, lapei ir pan.), reikia būti atsargiam, stovėti, nejudėti, nes jis gali būti pasiutęs ir jam įkandus galima susirgti pasiutlige. Apsaugai nuo vabzdžių įkandimų dėvėti odą už dengiančius drabužius, atviras vietas patepti repelentais atbaidančiais uodų, musių ir kt.
14.13.	Smurtas	Galimi kūno sužalojimai užpuolimo atveju	Stengtis išvengti konfliktų, juos spręsti taikiai.

15. Darbuotojas privalo naudotis Mokyklos suteiktomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

- 15.1. apsauginiais darbo drabužiais;
- 15.2. galvai apsaugoti;
- 15.3. akims apsaugoti;
- 15.4. rankoms ir plaštakoms apsaugoti;
- 15.5. kojoms ir pėdoms apsaugoti;
- 15.6. gero matomumo drabužiais (signalinę liemenę).

16. Darbdavys esant reikalui turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui daugiau asmeninių

apsaugos priemonių negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą. Asmeninės apsaugos priemonės išduodamos priklausomai nuo atliekamo darbo.

17. Darbo drabužiai turi būti tinkamo dydžio, tvarkingi, užsagstyti. Draudžiama darbo drabužius susegti smeigtukais, adatomis, kišenėse laikyti pašalinius daiktus, naudoti darbo drabužius ne pagal paskirtį.

18. Darbo metu būti dėmesingų, atidžių, atsargių, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

19. Apsauga nuo uodų: uodus galima nubaidyti natūraliais kvapais. Jie nemėgsta pomidorų lapų, gvazdikėlių, anyžių bei eukalipto kvapo. Atviras kūno vietas galima paprasčiausiai patepti šių augalų aliejais. Panašiomis apsaugos priemonėmis išsiskiria ir paprastojo kiekio sultys.

20. Jeigu vis dėlto atskrido geliantis vabzdys, svarbu nedaryti staigių judesių. Mojavimas rankomis dažnai tik pakursto jų agresiją.

21. Grįžus iš darbo atidžiai reiktų apžiūrėti savo kūną, išsukuoti plaukus, ypač gerai reikia patikrinti sprandą, sritį už ausų ir plaukų sritį, nusiprausti po dušu, nes kol erkė suranda kur įsisiurbti, praeina maždaug valanda. Vilkėtus drabužius reiktų iškratyti, apžiūrėti ir pakabinti negyvenamoje patalpoje arba saulėje (sausame ore erkės išgyvena labai trumpai). Jei drabužiai buvo purkšti repelenta, reikia juos išskalbti.

22. Atliekant darbus saulėtomis dienomis reikia užsidėti kepurę ar kitą galvos apdangalą.

23. Norint apsisaugoti nuo šalčio, būtina vilkėti šiltus darbo drabužius, o esant žemesnei kaip – 10°C temperatūrai, kas valandą šiltoje patalpoje daryti 10 min. pertraukėles, nes galima susirgti peršalimo ligomis, nušalti rankas, kojas ir pan.

24. Darbuotojas, dirbdamas lauke, privalo dėvėti signalinę liemenę .

III SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

25. Prieš pradėdamas dirbti, Darbuotojas privalo:

25.1. apsivilkti tvarkingus darbo drabužius, ir atsižvelgdamas į atliekamo darbo pobūdį, pasiruošti asmenines apsaugos priemones;

25.2. iš tiesioginio vadovo gauti darbo užduotį ir aptarti jos atlikimo ypatumus, apsaugos priemones;

25.3. apžiūrėti, jei reikia, sutvarkyti darbo vietą;

25.4. patikrinti darbo vietos aptvėrimus, įspėjamuosius ir draudžiamuosius užrašus, kelio ženklus ir pan.;

25.5. patikrinti, ar darbo įrankiai bei inventorių tvarkingi;

25.6. jeigu reikia, dirbti ant kopėčių.

IV SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

26. Darbo metu Darbuotojui perkūnijos metu draudžiama stovėti po medžiais, šalia kitų aukštų daiktų, statinių.

27. Patikrinti darbo įrankius:

27.1. įrankių rankenos turi būti padarytos iš tvirtos medienos be šakų ir įskilimų;

27.2. kotai turi būti ovalios formos, be šerpetų, užkalti pleištais;

27.3. dildžių, atsuktuvų, kaltų rankenos turi būti su metaliniais žiedais, ne trumpesnės kaip 150 mm;

27.4. plaktukai, kūjai turi būti be įtrūkimų, šerpetų, užplakimų;

27.5. plaktuko rankenėlė turi būti ne trumpesnė kaip 400 mm, o kūjo - 700 mm;

27.6. naudotis tik išbandytais kopėčiomis - dirbti su netvarkingomis kopėčiomis draudžiama;

27.7. naudoti tik tvarkingus peilius. Nedirbti su nestandartiniu peiliu ar peiliu, kurio kotas neturi ribotuvo. Peilius laikyti būtina nuolatinėse vietose;

27.8. Dirbant su peiliais, naudoti juos pagal paskirtį, dirbti atidžiai, neskubant, derinti rankų judesius, pastoviai stebėti ašmenų aštrumą. Peilių ašmenys turi judėti nuo darbuotojo;

27.9. nelaikyti kibirų ir kitų pagalbinių priemonių praėjimuose, neužkrauti jais darbo vietos, kad netrukdytų praeiti ar dirbti.

28. atliekant remonto darbus, draudžiama:

28.1. šluoti sąslavas į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius, taip pat pilti į juos paplavas, purvą, pelenus, sniegą, ledą bei kitas įvairias atliekas;

28.2. pilti į lietaus ir fekalinės kanalizacijos šulinius vandenį, kuriame yra naftos produktų arba įsiliepsnojančių medžiagų;

28.3. teršti šiukšlėmis, nešvarumais upes ir kitus vandens telkinius bei jų pakrantes;

28.4. sušluoti šiukšles po medžiais, po krūmais, ant gazonų ar gėlynų, prie urnų ir šiukšlių rinktuvų;

28.5. palikti darbo įrankius važiuojamojoje gatvės dalyje;

28.6. įrankių (raktų, replių, žnyplių) negalima pailginti ant rankenų užmaunant vamzdžius ir pan.;

28.7. apdorojamos detalės, ruošiniai, įrankiai turi būti padėti taip, kad nenukristų;

28.8. montavimo, statybos, dažymo, ir kitus remonto darbus prie elektros srovės tinklų galima vykdyti tik tada, kai išjungiama elektros įtampa arba kai laidai yra patikimai izoliuoti nuo išorės;

28.9. Darbuotojas privalo išmanyti dažymo būdus, medžiagų, su kuriomis dirba, savybes, žinoti jų sudėtinę dalis, kenksmingumą, laikytis įrangos, mechanizmų eksploatavimo taisyklių;

28.10. įvairias dažymo medžiagas ruošti specialiose patalpose pagal gamyklos instrukcijų reikalavimus. Medžiagos turi turėti sertifikatus arba pasus su kenksmingų medžiagų charakteristikomis. Nenaudoti lakų, dažų, klijų, skiediklių nežinant jų paskirties, naudojimo instrukcijos;

28.11. dažų, lakų ir skiediklių tarą galima atidaryti tik su kibirkščių nekeliančiu įrankiu;

28.12. dažyti patalpose galima tik įjungus priverstinę ventiliaciją arba atidarius langus;

28.13. tuščią dažų, lakų, skiediklių tarą tuoj pat išnešti iš darbo vietos ir sudėti į tam skirtą vietą;

28.14. atsitiktinai išlietus ant grindų dažus reikia nedelsiant užberti sausu smėliu arba pjuvenomis ir pašalinti iš darbo vietos;

28.15. dirbant aukštyje, būtina naudotis apsauginiais diržais, įrankius laikyti specialiame krepšelyje;

28.16. pristatomos kopėčios turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms pasislinkti ar virsti darbo metu;

28.17. kopėčios turi būti išbandytos, turėti inventorinį numerį;

28.18. pristatomų kopėčių matmenys turi būti tokie, kad darbuotojas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m atstumu iki kopėčių viršaus;

28.19. leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas kopėčias;

28.20. ilgas kopėčias, kurios po lipančio ar stovinčio ir dirbančio kojomis linksta ir siūbuoja, reikia per vidurį sutvirtinti kitomis trumpesnėmis kopėčiomis arba lenta;

28.21. medinėse kopėčiose briaunose ir pakopose leidžiami tik išilginiai ne ilgesni kaip 100 mm ir ne gilesni kaip 5 mm įskilimai. Esant skersiniams įlūžimams, kopėčiomis naudotis draudžiama;

28.22. jeigu negalima patikimai pritvirtinti pristatomų kopėčių viršaus, taip pat dirbant toje vietoje, kur dažnai vaikšto žmonės, reikia, kad kopėčias prilaikytų kitas darbuotojas;

28.23. kopėčias, statomas priešais duris, turi prilaikyti kitas darbuotojas, arba duris reikia užrakinti;

28.24. daiktus, reikalingus ant kopėčių dirbančiam žmogui kelti į viršų, priištus prie virvės vidurio, o kad keliama daiktai nesiūbuotų, antrąją virvės galą turi laikyti apačioje stovintis darbuotojas.

29. Rinkti šiukšles rankomis leidžiama tik mūvint pirštines.

30. Susipažinti su gautomis cheminėmis medžiagomis, patikrinti, ar sveika tara, ar yra užrašai – etiketės su nurodytu cheminės medžiagos pavadinimu, svoriu, tūriu, rūšimi, pagaminimo data.

31. Ruošiant tirpalus, laikytis nurodytų proporcijų. Preparatų tirpalų paruošiama tiek, kiek reikės tos dienos darbams.

32. Cheminėms medžiagoms patekus ant spec. rūbų, odos paviršiaus, būtina tuoj pat jas

nuvalyti sausu skudurėliu. Odą nuplauti tekančiu vandeniu.

33. Dirbant su cheminėmis medžiagomis nemaišyti jų tarpusavyje. Saugotis, kad cheminės medžiagos nepatektų ant odos ar į akis bei kvėpavimo takus.

34. Krovinį keliant rankomis, gali kilti pavojus susižaloti, ypač nugarą, jei krovinys yra: sunkus arba didelis, griozdiškas arba nepatogus suimti (paimti), nestabilus arba jo turinys sunkiai perkeliamas, tokioje padėtyje, kad turi būti laikomas arba juo turi būti manipuluojama per atstumą nuo liemens, arba liemenį lenkiant arba sukant, galintis sužeisti darbuotojus, susidūrus, dėl savo kontūrų ir (arba) konsistencijos.

35. Kai kroviniai pernešami rankomis ir kraunami į krūvas ar rietuves, krovimo darbai neturi kelti pavojaus saugai ir sveikatai. Kroviniai turi būti tinkamai įpakuoti ir parengti kėlimui, neturi slysti ir kristi, o rietuvės iširti ar pajudėti.

36. Nešamo krovinio svoris, forma, paviršius, suėmimo ir paėmimo sąlygos, padėtis prieš ir po kėlimo bei pakėlimų kiekis tarpusavyje turi būti kuo geriau suderinti, kad atliekant kėlimo rankomis darbus neiškiltų pavojus saugai ir sveikatai.

37. Nešant krovinį rankiniu būdu, pasirinkti laisvą, lygų ir trumpiausią kelią.

38. Nešant krovinį vienam paskui kitą vorele, reikia išlaikyti tokį atstumą, kad krisdamas krovinys nekliudytų priekyje einančio.

39. Padėjus krovinį į vietą, įsitikinti, ar jis stovi stabiliai.

40. Kai krovinio kėlimas rankomis gali kelti pavojų saugai ir sveikatai, jei tai įmanoma ir tikslinga, turi būti naudojamos tinkamos techninės priemonės.

41. Naudojantis karučiu, reikia laikytis šių reikalavimų:

41.1. pakraunant medžiagas į karutį, negalima jų mesti, o reikia tvarkingai sudėti;

41.2. karučiui kelias turi būti laisvas, kad jis niekur neužkliūtų.

41.3. naudojantis karučiu, kai įmanoma, geriau jį stumti, o ne traukti.

42. Naudoti visą kūną stumti/traukti karutį, stengtis išvengti stūmimo/traukimo naudojant pečių ir rankų jėgą.

43. Saugoti kojas nuo prispaudimo.

44. Kastuvu į dėžes, vežimėlius, karučius žemę, smulkias šiukšles ir pan. reikia krauti pavėjui, kad jos nepatektų ant praeinančių ir šalia dirbančių žmonių.

45. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tarą), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapšviestose vietose.

46. Draudžiama šiukšles šiukšlinėse ir polietileniniuose maišuose spausti rankomis, kojomis ar kita kūno dalimi, nes yra pavojus susižeisti aštriais, smiliais šiukšlių maišuose esančiais daiktais. Draudžiama šiukšlių maišus nešti glėbyje ar ant pečių.

V SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

47. Pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar avarija, galinti sukelti nelaimingą atsitikimą ar gaisrą, Darbuotojas nedelsdamas turi nutraukti darbą ir informuoti tiesioginį vadovą.

48. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nedelsiant suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ir kitiems nukentėjusiems, prireikus iškviesti gydytoją ir informuoti tiesioginį vadovą.

49. Kilus gaisrui, iškviesti ugniagesius bendruoju pagalbos telefonu 112, informuoti tiesioginį vadovą ir Mokyklos direktorių ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

VI SKYRIUS DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

50. Baigęs darbą, Darbuotojas privalo:

- 50.1. sutvarkyti darbo vietą, surinkti darbo įrankius ir padėti į jų saugojimo vietą;
- 50.2. šiukšles sudėti į dėžes arba į tam tikslui skirtas vietas;
- 50.3. nusivilkti darbo drabužius, nusiauti darbo avalynę, atlikti asmeninės higienos procedūras ;
- 50.4. nusiplauti rankas šiltu vandeniu su muilu;
- 50.5. uždaryti patalpų langus, išjungti elektros prietaisus, užrakinti duris, raktus padėti į jų saugojimo vietą;
- 50.6. apie visus darbo metu pastebėtus įvykusius nesklandumus informuoti tiesioginį vadovą.

SUDERINTA

Darbo tarybos pirmininkė

Janina Bagdonienė

PATVIRTINTA
Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos
direktoriaus
2024 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr. VK-184

**BIRŽŲ VLADO JAKUBĖNO MENO MOKYKLOS DARBUOTOJŲ INSTRUKTAVIMO
DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KLAUSIMAIS TVARKOS APRAŠAS**

1. Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos (toliau – Mokyklos) darbuotojų instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais tvarkos aprašą reglamentuoja Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas ir Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašas.

2. Instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais (toliau – instruktavimas) tvarka nustatyta lentelėje.

Instruktavimo tvarka

Lentelė

Tema	Aprašymas
Instruktavimo rūšys	Pirminis (darbo vietoje).
	Periodinis (darbo vietoje).
Darbuotojų instruktavimas vykdomas	Priimant darbuotoją į darbą.
	Perkeliant į kitą darbą.
	Pakeitus darbo organizavimą.
	Pradėjus naudoti naujas ar modernizuotas darbo priemones.
	Pradėjus naudoti naujas technologijas, pavojingas chemines medžiagas.
	Pakeitus ar priėmus naujus darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus.
	Dirbant pagal paskyras – leidimus.
	Visi Mokyklos darbuotojai turi būti instruktuojami Darbuotojų saugos ir sveikatos bendrąja instrukcija Nr. 1. Mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymo aprūpinimui sprendžia, kokiomis dar papildomomis instrukcijomis (priklausomai nuo darbo pobūdžio), patvirtintomis Mokyklos direktoriaus, reikia instruktuoti pavaldžius darbuotojus. Instrukcijų, patvirtintų Mokyklos direktoriaus, sąrašą darbuotojams pateikia darbuotojas, atliekantis darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto funkcijas.
Instruktavimo periodiškumas	Pirminis (darbo vietoje) instruktavimas: priimant darbuotoją į darbą.
	Periodinis (darbo vietoje): ne rečiau kaip kartą per 12 mėn.
Instruktavimo periodiškumas pagal pavojingų cheminių medžiagų saugos duomenų lapus ir darbo įrenginių eksploatavimo instrukcijas, kurias pateikia gamintojai	Priimant darbuotoją į darbą.
	Ne rečiau kaip kartą per 60 mėn.

Tema	Aprašymas
Instruktavimus atliekantys darbuotojai	Darbuotojų instruktavimus atlieka direktoriaus pavaduotojas ugdymo aprūpinimui, atestuotas darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.
	Kitų įmonių, įstaigų darbuotojų supažindinimą su Mokyklos vidaus tvarka ir pavojais atlieka direktoriaus pavaduotojas ugdymo aprūpinimui, kuris organizuoja minėtų įmonių, įstaigų darbuotojų darbą Mokykloje.
	Po instruktavimų instruktuojantysis turi žodžiu apklausti ir įsitikinti, ar instruktuojamasis viską gerai suprato ir įsisavinimo žinias. Darbuotojui tinkamai nesupratus, neįsisavinus pateiktų žinių, jis instruktuojamas iš naujo.
Instruktavimo įforminimas	Darbuotojų instruktavimai įforminami Darbuotojų saugos ir sveikatos instruktavimų registravimo žurnaluose (toliau – žurnalas) (1 priedas). Instruktavimo faktas patvirtinamas pasirašant instruktuojančiajam ir instruktuojamajam.
	Darbuotojų, atliekančių vienkartinę užduotį, nesusijusias su nuolatiniu darbu, instruktavimas įforminamas Instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais registravimo kortelėje (2 priedas).
	Kitų įmonių darbuotojų, laikinai dirbančių ar teikiančių paslaugas Mokykloje, taip pat darbuotojų, atliekančių įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas kontrolės funkcijas, supažindinimas įforminamas Instruktavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais registravimo kortelėje (2 priedas).

Biržų Vlado Jakubėno meno mokyklos
darbuotojų instruktavimo darbuotojų
saugos ir sveikatos klausimais tvarkos
aprašo
1 priedas

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKTAVIMŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS

[illegible]

INSTRUKTAVIMŲ DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS KLAUSIMAIS REGISTRAVIMO KORTELĖ*

Instruktavimo temos:

[illegible]

* Instruktyvinių darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais registravimo kortelė saugoma 30 kalendorinių dienų nuo atitinkamų darbų užbaigimo dienos.